

PIK XLVI Ч. 2

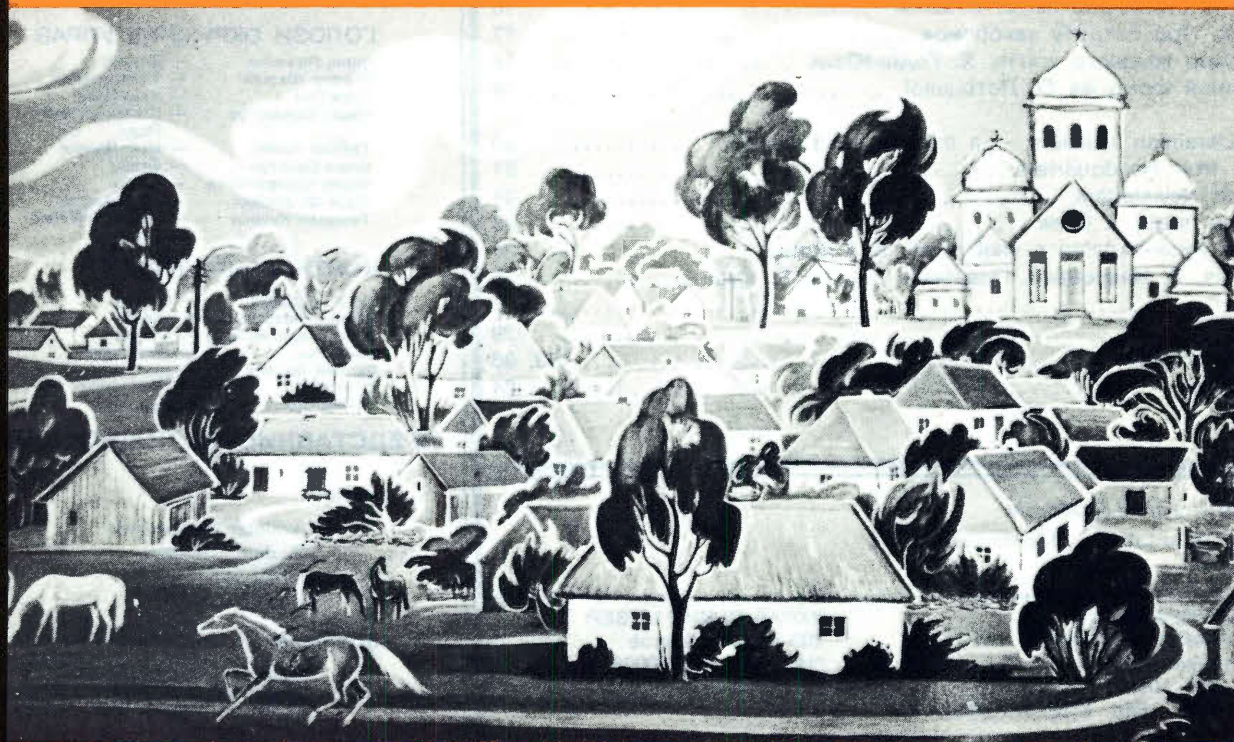
ЛЮТИЙ — 1989 — FEBRUARY

No. 2, Vol. XLVI

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVI, Ч. 2

ЛЮТИЙ — 1989 — FEBRUARY

No. 2, VOL. XLVI

ЗМІСТ

Письмо від През. Р. і Н. Реґен	1
Письмо до През. Дж. Буша	1
У.Л. П'ятий Світовий Конгрес Вільних Українців	2
Р. Купчинський. Багата Ти еси	3
Л. Дражевська. Про Йосипа Гірняка	4
Відкритий лист до Б. Олійника. Р. Купчинський	8
М.Д. Шевчик. О. Вітик-Войтович	10
В У.М. відкривається виставка "Скарби давнього мистецтва"	14
Вісті з Централі	15
Виявлення в справі хронік. І. Чайківська	16
Конкурс на стипендію ім. Е. Сташків	16
О. Тритяк. Про потребу захоронок	17
Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич	18
100-тисячний фонд ім. О. Лотоцької	19
Our Life	
The Ukrainian Museum — a cultural experience	20
News from Headquarters	21
Branch Newsletters	21
Небуденна подія. І. Вовк	23
Хрищення Руси-України в уяві дітей. Е. Гойдиш.	24
Харчування. Х. Навроцька. Практичні поради В. Кушнір	26
Дописи	27
Пожертви	29
Посмертні згадки	33, 36
Нашим дітям	34

Редактор — Уляна Любович

Редактор "Our Life" — Марта Бачинська

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

На обкладинці: Олена Вітик-Войтович. Село Косбавичі б. Рудок (фрагмент). Малюнок олією на пластері.
Cover: Olena Vityk-Voytovych. Village of Kosbajevychi, (fragment). Oil on plaster.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1988 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

Головна Управа СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська, Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак	— голова
Іванна Ратич	— 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Любомира Артимішин	— протоколярна секретарка
Марія Томоруг	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Марта Данилюк	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Рома Шуган	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак	— музейно-мистецька
Ольга Тритяк	— виховна
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Ірина Чайківська	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Татіяна Рішко	— Нью-Джерсі
Ірина Свістун	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Лідія Фіцалович	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Александра Качмар	— членка
Анна Рак	— заступниця
Евгенія Івашків	— заступниця

Люїза Сакс — парламентаристка

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly — except Aug. by UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE INC. 108 Second Ave. New York, N.Y. 10003.

Postmaster: send address changed to OUR LIFE
108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

Our years in the White House have reaffirmed what we've always believed. Freedom works. It works because free people, under God, unite as citizens, builders, and members of families to create that Shining City on a Hill our forebears saw from afar. As we leave this temporary address you've given us, we do so with gratitude for your trust in us and an even deeper love for this vision of peace, freedom and prosperity called America.

God bless you and God bless this land of liberty.

Nancy Reagan Ronald Reagan

The Honorable George Bush
President, United States of America
The White House
Washington, D.C. 20500

February 11, 1989

Dear Mr. President:

The Ukrainian National Women's League of America would like to extend their congratulations to you on your election to the Presidency of the United States of America. We commend you on your commitment to a kinder and gentler nation.

Your message to the joint session of Congress was further evidence of your compassion to the needs of our children and the people that make up this nation. We are certain that we will see a better America during your administration.

With our best wishes to you and Mrs. Bush, we are,

Respectfully yours,

Secretary

President

П'ЯТИЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

П'ятий Світовий Конгрес Вільних Українців відбувся в Торонто від 23-го до 27-го листопада 1988 р.

Конгрес попередили, крім офіційних комунікатів, численні статті в пресі. Журналісти, публіцисти, громадські діячі висловлювали свої думки про СКВУ; про те, що провід СКВУ зробив, що треба було зробити, особливо в цьому часі, такому багатому на важливі події в світі. Були й такі, які ставили питання, чи Конгреси СКВУ варті труду й витрат?!

Аналіза, розгляд діяльності і позитивна критика потрібні! Критик, наче огорожник, якого завдання відтинати сухе чи гниле гілля, зрушувати землю, щоб коріння було сильніше! Але ж поганий це огорожник (чи й критик), що не тільки відтинає те що хворе, але й підтинає коріння.

Розглядаючи перебіг П'ятого Світового Конгресу Вільних Українців, навіть тільки головні події і напрямні його діяльності, треба об'єктивно ствердити, що недоліки, які напевно були, аж ніяк не переважили усього позитивного, що дав цей з'їзд представників нашої спільноти з усього світу.

Прочитуємо слова Комунікату П'ятого Світового Конгресу Вільних Українців: "...взяли в ньому участь 472 делегати від українського організованого суспільства Південної і Північної Америки, Австралії та західньо-європейських країн.

Конгресом проводила Президія на чолі з адвокатом Юліаном Кулясом. З приємністю доводиться ствердити, що серед делегатів і гостей були теж представники поневоленої України".

Українці часто самокритично і не без підстав твердять про брак єдності в нашому народі, що приносило багато шкоди у важливих історичних подіях. Не треба повторяти, що розвинена спільнота може складатися із осіб чи груп з різними поглядами, чи переконаннями, але вміє і мусить діяти разом у спільних цілях. І якраз П'ятий Конгрес СКВУ доказав політичну зрілість нашої спільноти розкиненої по різних континентах, а програма СКВУ свідчала про широкий діпазон зацікавлень.

Уже напередодні Конгресу, 22-го листопада, відбувся панель на тему: "Сучасний рух опору в Україні", на якому промовляли: д-р Ніна Строката, Петро Рубан, Микола Руденко, Надія Світлична, Данило Шумук і о. Василь Романюк. 23-го листопада, ще перед офіційним відкриттям Конгресу, в панелі "Поміч Україні" виступали: д-р Ніна Строката, Стефанія Січко і Людмила Литовченко.

Під знаком єдності відбулося відкриття П'ятого Конгресу і можна ствердити, що не було між присутніми на залі ні делегата ні гостя, який не переживав святочного піднесення і зворушення, коли на залу увійшли члени різних молодіжних організацій, несучи прапори: український, канадський, а за ними — з різних країн, де живуть у вільному світі українці.

Хор "Бурлаки" проспівав український і канадський гимни. Президент СКВУ Петро Саварин відкрив Конгрес, а молитву прочитав митрополит Германюк. Хвилина мовчанки в пам'ять героїв України і померлих членів Секретаріату СКВУ, а тоді привіти: від прем'єра Канади, Браєна Малруні і Президента США Рональда Реґена, репрезентанта онтарійського провінційного уряду Д. Флінта — доповнили вражіння. Цією частиною відкриття проводила Марія Шкамбара.

Після вибору ділової і почесної президії Конгресу наступили привіти голів Церков, а тоді промовив голова Закордонного Представництва Української Гельсінкської Спілки — Микола Руденка, а Оксана Мешко відчитала звернення Української Гельсінкської Спілки. З особливим зворушенням присутні слухали голос з України — награні на магнітофонній стрічці слова Євгена Сверстюка, дальші рядки яких для чіткості прочитала Надія Світлична.*

Відкриття містило в собі святочні, важливі елементи: свідчило про нашу єдність, про те, що Конгрес звернув теж свій погляд за океан, на рідні землі і звідтіля почувся голос привіту, довір'я, єдності.

Не будемо здавати звіту із усього перебігу нарад Конгресу, тимбільше, що докладні звідомлення подавали часописи. Нас цікавлять теми, які були порушені під час нарад, панелів, на комісіях.

На пленумі Конгресу були такі доповіді:

24-го листопада — мгр Омелян Коваль: "СКВУ і Україна";

25-го листопада — Леонід Філь: "СКВУ і діаспора";

Того ж дня — проф. Любомир Винар: "70-річчя проголошення самостійної України".

Того ж дня пополудні — проф. Аркадій Жуковський: "Підсумки святкувань 1000-ліття хрещення Руси-України".

Важливий панель відбувся 24-го листопада п.з. *Антиукраїнська кампанія в країнах поселення*. Доповідали: д-р Аскольд Лозинський — США, адвокат Павло Чумак — Канада, д-р Л. Лаврівський — Австралія, інж. Ярослав Гаврих — Європа.

Під час обідів виголошено цікаві доповіді: 24-го листопада — заступниця голови СФУЖО — Оксана Бризгун-Соколик: "Українська жінка і сучасність"; 25-го листопада репрезентантка молодшого покоління — Катерина Рудницька: "На порозі другого 1000-ліття — зміна варті". (в двох мовах).

Окрему увагу викликали доповіді і панелі Комісії Прав Людини. 24-го листопада пополудні Леонід Плющ доповідав на тему: "Акція Бумеранг"; а вечером цього ж дня наради цієї Комісії відбулися у формі панелю п.з. *Гласність і українське національне питання*. Доповідачами були: Микола Руденко, д-р Богдан Гаврилишин з Женеви, Орест Дейча-

БАГАТА ТИ ЄСИ

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ

Багата ти еси і бідна, Україно,
Мій краю дорогий, і раю і руїно.
Благословенна ти, й проклята рівночасно,
Замаяна добром і вкрита лихом рясно.
Топтали твій загін наїзники недобрі...
Та ти, мов Фенікс той, все воскресала знову,
Стрясала попіл з риз, відзискувала мову,
Вмивалася дощем, поїлася росюю
І дивувала світ нетлінною красою.
Надхни мене тепер, додай снаги і хисту,
Щоб гідно описать твою красу пречисту!
Твої святі лани, пшеницею вагітні,
І запашні степи, і луки пишноцвітні,
Задумані ставки, і ріки срібноводні,
І водопадів гук, як дзвони великодні,
І шум старих лісів, і гомін темних борів,
І клекіт повені в нутрі карпатських зворів,
І блиски зір твоїх, що міняться, як роси,
І ранішні хмарки, як золоті покоси,
І грому твого дзвін, і ласку твого сонця,
І бабиного літа срібні волоконця,

І сяйво місяця над сонною горою,
І білий чар зими різдвяною порою,
І радощи землі, що встав Ісус од гроба,
І жайворонка спів над плугом хлібороба,
І журавлиний ключ, яким Господар світу
Визволює весну, а замикає літо,
І чайки, чайки скиг, болючий від тривоги,
Що вивела діток край битой дороги,
І села, нашу міць, наш заповідник волі,
Захований в балках від ока злої долі,
І городи старі, відновлені чужими
І для чужих богів, хоч тужать за своїми.
Вкінці нехай слова веселкою заграють
Про гарний мій народ — сумний в веселім краю.
Він мов царівна та, наврочена Ягою,
Що спала сотню літ і встала молодою,
Так спав він літ шістьсот, заклятий ворогами,
І молодим збудивсь, хоч був старий літами.

Передрук: Роман Купчинський *Невиспівані пісні*. В-во Плас-
това Ватага "Бурлаки". Нью Йорк 1983

ківський — член Конгресової комісії в США і Леонід Плющ — член ЗПУГельсінкської Спілки. Модератором був проф. Всеволод Ісаїв.

25-го листопада відбувся незвичайний панель в англійській мові в рамках Комісії Національних Прав. Тема була: *Советська національна політика і гласність*. Проводив проф. П. Потічний, а доповідали: д-р Р.Ю. Місюнас — редактор "Балтійського Рев'ю", д-р Г. Лібаріян з вірменського Інституту, д-р М. Риваків з Нью-Йоркського каледжу і д-р Богдан Бочюрків з Оттавського Університету.

Цей сухий перелік доповідей, подаємо на те, щоб представити ширину і різномірність справ, яким були присвячені наради. Ці теми це відповідь чому для нас є необхідним СКВУ. Його діяльність стосується внутрішніх справ нашої спільноти поза межами батьківщини, репрезентує нас перед широким світом, а тепер у важливих часах змін на батьківщині є посередником між нею і світом. Особливу увагу звернув Конгрес на збереження і плекання рідної мови, що так дуже турбує наших земляків в Україні..

В часі Конгресу відбувалися наради ще інших Комісій про які обширно звітувала наша преса.

Ділові наради Конгресу відбулися не без труднощів, в тому теж зв'язаних з вибором нової Президії СКВУ. Їх довелося кінчати після бенкету, який відбувся вечером 26-го листопада. Тоді то вибрано Президентом СКВУ мгр Юрія Шимка. Він виголосив промову, яка так формою, як і змістом з'єднала йому багатьох прихильників теж з-поміж тих, які не були досі по його стороні.

Слід згадати ще про концерт і маніфестацію, які відбулися в часі Конгресу.

25-го листопада увечорі відбувся у модерній

залі Рой Томсон концерт в якому взяли участь: Роман Рудницький — піаніст; Юрій Оришкевич — тенор; хор "Дніпро" — Марія Дитиняк — худ. керівник; Український Оперний Хор (Торонто), Симфонічна оркестра — Володимир Колесник — диригент. В програмі були твори Б. Лятошинського, В. Кікти; уривки з опер: М. Лисенка, А. Вахнянина, М. Аркаса, Г. Жуковського, Ю. Мейтуса, С. Гулак-Артемовського.

В неділю, 27 листопада від год. 11.30 дня до 4.30 пополудні відбулася всенародня маніфестація Завершення святкувань Ювілею 1000-ліття Хрещення України в Мейпел Ліф Гарденс при співучасті понад 10,000 осіб. Складовою частиною Маніфестації був соборний екуменічний Молебень з участю владик і духовенства усіх українських Церков, та мішаного хору молодіжних ансамблів і сценарій "Під знаком Тризуба і Хреста" авторства Ореста Павлова та концертної частини під диригентурою маестра Зенона Лавришина. У концертній частині взяли участь хори "Бурлака", "Веснівка", "Діброва", "Прометей", Зібраний Ювілейний хор св. Володимира, вокальний ансамбль "Ясмин", хор церков св. Миколая і св. Покрова та симфонічна оркестра.**

В часі маніфестації виступив вдруге новообраний Президент Юрій Шимко з блискучою промовою.

Треба відмітити участь нашої молоді так у відкритті Конгресу, як і в програмі Маніфестації, в якій виступали молоді режисери, актори, молодіжні ансамблі тощо. Це й був радісний оптимістичний кінцевий акорд нарад Конгресу.

У.Л.

* Див. "Наше Життя" ч. 11, грудень 1988, стор. 4.

**Цитуємо Комунікат П'ятого Світового Конгресу Вільних Українців.

ПРО ЙОСИПА ГІРНЯКА

З нотатників, спогадів, листів

Йосиф Гірняк на 91-му році життя. Фото Володимир Грицин.
Joseph Hirniak at 91. Phot. V. Hrycun.

Йосип Йосипович Гірняк помер 17 січня 1989 року на 94-му році життя.

Одна моя знайома, яка вперше побачила Гірняка в Нью-Йорку, спитала мене чи я знала Гірняка в Харкові. Я відповіла: "А чи ви знали Чарлі Чапліна в Америці?"

Так, я знала Гірняка, найпопулярнішого актора в Харкові і Києві. Я з захопленням дивилася на нього з гальорки театру "Березіль". Нині, через яких 60 років, я дивуюся як ясно я пригадую його в трагедіях і комедіях: рухливий і зрадливий мавр у Шіллєровій "Змові Фієска", хитрий харківський міщанин "Мина Мазайло", студент Лящ у модерній ревії "Алло на хвилі 477". Він грав трагічного банкіра в лебединій пісні "Березоля" — п'єсі Миколи Куліша "Маклена Граса".

Ніколи в житті я так не сміялася, як підлітком, дивившись на фільм "Вендетта". Там, коли герой-Гірняк купався в річці, його "вороги" украли в нього одяг і Гірняк бігав берегом, закриваючися головою капусти. Більше як через півстоліття, в Нью-Йорку ми говорили з Гірняком про цей фільм; він спом'янув, що згадану сцену знімали в дуже холодний день, він здорово змерз.

В грудні 1933 року я носила до ДПУ передачі своєму чоловікові. Одного разу в почекальні сиділи сумні, але не розкислі, зірки "Березоля" — Чистякова і Добровольська — дружини Леся Курбаса і Гірняка. Так я дізналася про їх арешт.

Потім я загубила Гірняка. Вперше почула про нього в 1944 році, коли нестреляні і стероризовані українські інтелігенти в огні і бурі пробиралися на Захід. У Познані я дістала з Відня листівку від Оксани Буревій, яка писала, що зустрічається з Гірняком. Оксана зберігла мого листа від 21 жовтня 1944 року, в якому я написала: "Передай Гірнякові, що в Познані живе гаряча прихильниця його таланту, що дуже і дуже хотіла б його перед смертю ще хоч разок побачити" (очевидно, ці слова були нав'яні тодішніми бомбардуваннями).

В 1946 році, коли я жила у Франкфурті, з листів Юрія Лаврінєнка, якого буря занесла до Австрії, я дізналася про його співпрацю з Театром-Студією Гірняка-Добровольської. В листі від 7 вересня 1946 року він написав:

"Йосип Гірняк спровокував мене написати за

"Народній Малахій" Кум — Йосиф Гірняк
"Narodnyj Malachij". Kum - Joseph Hirniak.

творами Хвильового п'єсу під назвою 'Мати і я'. Вчора повернувся я з Ляндеку, де драматична школа Гірняка давала цю п'єсу своєю черговою прем'єрою. Гірняк грав 'я', Добровольська — матір. Гірняк назвав свою гру в цій ролі своєю лебединою піснею, а мені здавалося, що Гірняк дійсно побив свої власні дотеперішні рекорди. Таким сильним я ще не бачив його.

Прем'єра наробила шуму в наших тирольських колах. Для п'єси я використав 'Мати' і 'Я' Хвильового, а також частково інші твори. Гірняк гонить мене, щоб брався за другу п'єсу. Але ж... це 'гріхопадіння', яке я зробив тимчасово для Хвильового і Гірняка. Бо творів Хвильового нема на книжковому ринку, та й не розуміють його, як я переконався, наші люди. Тому й потрібна була п'єса".

В січні 1947 року Театр-Студія приїхала на гастролі до американської зони Німеччини. Тисячі українців, що вирвалися з радянського раю, захоплювалися грою Гірняка; де-хто вперше з радістю дізнався, що він вийшов живим з тюрми і концтабору. Театр-Студія діяла в Західній Німеччині до 1949 року, поки артисти не розлетілися по заокеанських країнах.

Не пригадую як я познайомилася з Гірняком і Добровольською. Одне знаю — знайомство скоро стало близьким. Я захоплювалася їх виставками, в яких я відчувала блискучу багатобарвну умовність "Березоля", щось я робила щоб оформити їх "постійне" перебування в Західній Німеччині. Хоч я ніколи не була театральним критиком, але від душі писала рецензії на вистави Театра-Студії, друковані в газетах "Українські Вісті" та "Неділя".

6 травня 1949 року Гірняк і Добровольська прибули пароплавом до Нью-Йорку. Я приїхала 30 серпня того ж року і через кілька днів завітала до них. Вони жили на Вест 96-тій вулиці у невеличкій кімнаті, в ній-же була газова плитка і малий льодовничок (тоді по вулицях Нью-Йорку ще розвозили лід).

Йосип Йосипович зразу спитав — чи є в мене гроші і тут-же позичив мені 15 дол., на які я жила, поки тижнів через три не почала заробляти. Обоє актори були повні плянів — якнайскорше відновити діяльність Театра-Студії і створити в Америці модерний український театр. Йосип Йосипович мав нічну працю в готелі Валдорф-Асторія, спеціалізувався в чищенні порогів. Не нарікав, говорив, що за свою "пейду" може "скільки вгодно сметани купити". Олімпія Остапівна для заробітку не працювала, очевидно вечорами інтенсивно підготувляла вистави з молодими студійцями, які вдень у поті лица заробляли хліб собі.

Йосиф Гірняк на вечорі в пошану Катерини Рубчаквої в осмівці США. Фото В. Грицин
Joseph Hirniak at an event honoring Kateryna Rubchak. Photo V. Hrycun.

Олімпія Добровольська і Йосиф Гірняк, 1960 р.
Olympia Dobrovolska and Joseph Hirniak, 1960.
Photo V. Hrycun. Фото В. Грицин.

9 жовтня 1949 року була в Нью-Йорку прем'єра п'єси "Мати і я". Пригадую, що вразив свист з аудиторії. Тоді ми ще не знали, що так американська публіка подекуди висловлює своє захоплення артистами. Всього в сезоні 1949-50 року було поставлено шість п'єс.

Але життя показало, що існування постійного українського театру в Америці неможливе. Успіх успіхом, а грошей на платню артистам нема. Гірняк з гіркотою говорив, що не може змушувати студійців, після цілоденної заробіткової праці, до пізньої ночі працювати на пробах.

18 червня 1950 року Гірняк організував товариську зустріч студійців, письменників і мистців. У запрошеннях писав: "Ціль зустрічі — обговорення минулого і плани на будуче". У мене зберіглися нотатки про емоційні виступи на цій зустрічі. Гірняк у вступному слові сказав: "Ми пережили багато розчарувань... треба перебудовуватися, до глядачів не пристосовуватися". Мистці й письменники говорили, що Театр-Студія є носієм української культурної революції, один з промовців сказав, що треба бути подвижниками вікового українського культурного процесу, праця в Театрі-Студії є подвижництвом.

"Пошились в дурні" — перерібка І. Керницького. Зліва Кукса — Йосиф Гірняк, Дранко — М. Герус. 1950-ті роки. Фото Володимир Грицин.
 "Poshylyls' v durni" Fr. I. Kuksa - Joseph Hirniak, Dranko - M. Gerus. 1950's. Photo V. Hrycun.

Дисонансом був виступ одного з промовців, який, нагадавши, що він 25 років живе в Америці і знає смаки американських українців, поінформував, що вони ходять лише на такі вистави як "Ой, не ходи Грицю" та "Наталка Полтавка". Реакція Гірняка: "Ми хочемо замкнутися у своїй шкаралупі і ставити цінні речі".

Влітку 1950 року Студія працювала над "Лісовою піснею", а злі сили проти неї почали кампанію. Я з жахом читала статті Бориса Береста (Ковальова) в газеті "Національна Трибуна" з гострою критикою Гірняка і Добровольської від початків праці Студії в Австрії і включно з Нью-Йорком. Потім "краєм уха" я чула, що студійці на вулиці побили Ковальова.

30 грудня 1950 року була прем'єра "Лісової пісні" — лебединої пісні Студії. Я була зачарована Мавкою-Позняківною, вигадливістю В. Лисняка, що оформив виставу. В українських газетах були при-

хильні рецензії, але в прокомуністичному "Громадському Голосі" було написано: "Рівень постановки вагався між аматорською халтурщиною і рутинною баналу". Борис Берест вилаяв виставу в "Національній Трибуні".

У книжці "Театр-Студія Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської" (упорядник Богдан Бойчук) описані події 1951 року, які кінчилися тим, що 24 жовтня Гірняк опублікував у "Свободі" заяву про припинення існування Театру-Студії.

У 1952-57 роках бували вистави "спадкоємців" Театру-Студії — спершу Театральної групи, потім Українського Театру Америки. Мені запам'яталися "Боярина" Лесі Українки, чудовий Мольєрів "Тартюф" з участю Гірняка. Боліла душа від слабеньких п'єс сучасних письменників.

В 1956 році з'явилося чудо — Театр Слова. Існував недовго. Микола Фоменко написав ("Нові дні", ч. 3, 1960): "Гірняк читає. Просто читає. Але як! Слухав би я слухав цього видатного майстра вислову, з уст якого виплітають слова, мов чарівні золоті птаці, які радісно сідають у людські душі".

- Гірняк був громадською людиною, його тягло до людей, до громадських установ. На початку 1950-тих років він був активним у новозаснованому в Нью-Йорку Українському Літературно-Мистецькому Клубі. Гірняк і Добровольська чарували мистецьким читанням на вечорах Клубу, бували дискусії про вистави Театру-Студії.

У 1960-их роках, коли розцвіла діяльність Української Вільної Академії Наук у новозакупленому будинкові, Гірняк брав участь у вечорах і конференціях Академії. У червні 1962 року, на відкритті виставки архітектурних праць Євгена Блакитного, Гірняк говорив про його оформлення вистави "Оргія" Лесі Українки для Театру-Студії в Західній Німеччині, зокрема сказав: "Він приніс аромат 20-их років, аромат 'Березоля', який відчув, коли ще був хлопчиком". Гірняк виступав на конференціях, при-

"Пошились в дурні" — перерібка І. Керницького. Збірна сцена. Нью-Йорк 1950-ті роки. Фото В. Грицин.
 "Poshylyls' v Durni". Performing company. New York, 1950's. Photo V. Hrycun.

свячених письменникам: читав уривки з "Ротонди душогубців" Тодося Осьмачки, уривки з листів Лесі Українки. 21 березня 1965 року на Шевченковому вечорі Гірняк читав "Заповіт". Вся зала стояла. У мене сльози виступили: ці слова, в крові з дитинства, вперше набули глибокого значення. Я зрозуміла, що таке підтекст, про який не раз говорила Добровольська.

Гірняк був дійсним членом Академії ще з часів у Західній Німеччині. В 1970-их роках був членом контрольної комісії. Мало не до смерти цікавився життям Академії. Останній рік журилася змінами в ній, дивувався.

- Іскра Божа і громадське сумління яскравіють у писаннях Гірняка. Писав від душі, здебільшого про те, що, на його думку, має бути увічне на папері. В роках 1948-1979 опублікував кілька десятків статей, переважно про театр і артистів. Вершиною його літературної спадщини є "Спомини", над якими, під тиском упорядника їх, Богдана Бойчука, працював протягом семи років. Бувало скаржився — "мучуся"... Щиро і блискуче написані "Спомини" захоплюють широкого читача і є джерельним матеріалом до історії українського театру, історії розгрому українського відродження.

У травні 1982 року в Нью-Йорку, в залі Українського Інституту Америки урочисто і багатолюдно було відзначено появу "Споминів". Гірняк завершив вечір словами: "Запрошую всіх присутніх разом поглянути на останню сторінку безсмертного 'Кобзаря'" і прочитав останній вірш Шевченка (начебто звернення до Музи):

Чи не покинуть нам, небого,
Моя сусідонько убога,
Вірші нікчемні віршувать,
Та заходиться рештувать
Вози в далекую дорогу?
На той світ, друже мій, до Бога
почимчикуем спочивать...

У жовтні 1982 року був останній прилюдний виступ Гірняка на вечорі в Нью-Йорку, присвяченому українській акторці і оперній співачці Катерині Рубчаковій. Гірняк з пієтетом говорив про акторку, яку особисто знав від 1916 до 1918 року, коли був актором Стрілецького Театру, а вона була директором і провідною артисткою. Лесь Курбас був там одним з акторів, своїм мистецтвом Рубчакова одухотворила його і він став засновником модерного театру "Березіль".

- Більше Гірняк прилюдно не виступав. Майже не виходив з свого помешкання на "Малій Україні".

"За двома зайцями" — перерібка Миколи Понеділка. Й. Гірняк у ролі Голохвостого. 1950-ті роки. Фото В. Грицин "Za Dwoma Zajciamy". J. Hirniak playing the role of Holochvostyj. 1950's. Photo V. Hrycyn.

Хворіли і Гірняк і Добровольська. В жовтні 1983 року "нескорені березильці" розлучилися, відтоді Олімпія Остапівна живе в будинку для хронічно хворих.

Я зрідка заходила до Йосипа Йосиповича. Часто дзвонила. Все питав: "Що новенького?" Розпитував про всякі збори, конференції, концерти. Скаржився на самоту, не раз казав, що вже час йому йти на вічний відпочинок. Але, оживав коли заговорити про театр, цікавився новими советськими виданнями про Курбаса, які йому надсилали друзі. Одного разу, прочитавши згадку про актора Гірняка, сказав: "Я й не знав, що я такий артист". Поступово роздавав книжки, передав Українському Музеєві фотографії, архівні матеріали.

Перед Різдом 1987 року Володимир Грицин зробив Гірнякові святковий подарунок: улаштував в його помешканні показ слайдів — театральних фотографій. Були при тому Уляна Любович і я, бачили радість Гірняка, чули його вигуки: "Яка Ліпа гарна! Яке в неї виразне обличчя, скільки виразу в очах!" Показався на екрані студент Лящ в ревії "Алло на хвилі 477". Я кажу: "Йосипе Йосиповиче, проспівайте!" і він затягнув: "Харків, Харків, де твоє обличчя..."

Ці слайди очевидно не раз побачить широкий глядач.

Останній раз я з Гірняком говорила телефоном на початку цього 1989 року. Він, як завжди, розпитував мене про мою біду — хворих навколо мене, побажав триматися в новому році. Про себе сказав: "Пора вже мені очі навіки закрити".

РІК 1989 — РІК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПИСЬМЕННИКА БОРИСА ОЛІЙНИКА І ЙОГО ЗЕМЛЯКІВ, ЯКІ ВОЮЮТЬ ЗА ПРАВДУ

Шановний Борисе Іллічу!

Прочитавши Ваш виступ на 19 партійній конференції у Москві, хочу поздоровити Вас з цього приводу. Декому може здаватися, що хвальба з цього боку океану однозначна з одобренням всього, що Ви сказали, для декого навпаки — "гріють собі руки" з Вашого виступу. Це для мене малосуттєве. Ви сказали те, що треба було сказати, і за це честь Вам і слава!

Але пишу Вам з іншого приводу — відносно питання, про яке Ви не говорили у Москві: якою може бути розв'язка цих болючих проблем, зокрема русифікації України, проблеми, яка турбує всіх нас. Ми уважно слідуємо за виступами Вашими й інших членів СПУ, за листами до редакцій журналів і газет в Україні і бачимо, наскільки це питання болюче для всіх, навіть для нас, які живуть далеко за межами України. Бачимо жохливий стан і пригадуємо, як ми про це писали в минулому і як у пресі на нас накидалися, обзивали епітетами "зрадники", "вислужники", і т.д. тільки за те, що ми поспіли критикувати сталінсько-брежнєвський режим. Нам, як і Вам, йдеться про збереження нашого народу. Ми боїмося, що прийде та чорна пора, коли ми, українці за кордоном, будемо єдині на світі, які, ще сяк-так розмовляють рідною мовою.

Але, мабуть, найбільше лютує партапарат те, що ми не тільки критикуємо їх з приводу асиміляційної політики, але й зазіхаємо на "найдорожче" — на відокремлення України від СРСР.

Так, ми — за самостійну Україну. Ми переконані в цьому і будемо обстоювати право нашого народу вибороти українську державність.

Давайте, Борисе Іллічу, логічно доводити до кінця. Якби була Україна самостійною 70 років тому, чи був би голод 1932-1933 років? Чи була б нині потреба споруджувати у столиці пам'ятник жертвам цієї жохливої трагедії? Чи була б потреба шукати прерізні трюки на пробудження національної свідомості народу, на створення товариств для шанування рідної мови, для скликання спеціальних фестивалів української мови? Залишіть ці трюки, ми живемо поза межами України і нам годиться такі штуки влаштовувати, але не в Україні.

Чи в самостійній державі, у столиці, переважали б школи з російською мовою навчання? Хто відповідає за те, що Київ, столицю нашої псевдодержави, перетворено на заповідник для всяких полковників НКВД у відставці. Перестаньмо себе дурити. Річ ясна — єдиною запорукою для повного культурного розвитку будь-якої нації є самостійне державне життя в умовах демократії.

Хто вирішив перетворити Україну на один суцільний атомний реактор, чи нашою волею, нашим рішенням забруднено ріки України до тієї міри, що сьогодні настала криза водних ресурсів? Не дурімо себе, Борисе Іллічу, — відповідь на ці питання і Вам і нам відома. Київські невігласи скажуть зразу — ага, агітують за буржуазну Україну! Нічого подібного, хоч "буржуазна" Україна, мабуть, була б в силі нагодувати населення ще й як, і, мабуть, мати запаси на продаж сусідам. Ми не за "буржуазну", ані за "комуністичну" — це, правду кажучи, Ваша проблема. За Вами право рішати як жити, якою має бути економічна система. Але без державности, без забезпечення продовження існування народу інші проблеми набирають зовсім іншого характеру.

Ви, Борисе Іллічу, самі прекрасно знаєте, що Україна сьогодні стоїть на грані лінгвіциду. Ви також прекрасно знаєте, що це не сталося за власного бажання самого народу. Досі в історії людства жадний народ не зник з лиця земної кулі шляхом самоліквідації. Але дивлячись на Україну, сьогодні бачимо, як під ревними криками "ура" і нудними до смерті цитатами Леніна ми дозволяємо себе нищити. Чи це нормальне явище?

Київські зубри скажуть — ага, пропагують національну ворожнечу, хочуть різати москалів. Ні в якому разі! Для нас також дороге мирне, добросусідське співжиття з російським народом, як і з кожним народом світу. Не заводім плутанини у цьому питанні. Але не будьмо наївними при тому, не хвалімо Переяслава і в той же час не нарікаймо, що нині у Харкові тяжко знайти когось, хто ще "балакає" по-українськи.

Нас болять такі явища, така сервілість і, зрозуміло, ми будемо кричати на весь голос проти зникнення нашого народу — так само, зрештою, як і Ви сьогодні кричите. Але не самим криком здобудемо порятунк, а стратегією і реальним пляном "що робити", чого кінець-кінцем, ми хочемо.

Чи потрібна нам "національно-російська" двомовність, яка, хочемо ми цього чи ні, буде й далі нас ліквідовувати. Може ми, врешті, доростемо і станемо повноцінною нацією, а в мовному плані збагнемо те, що кожний культурний народ на світі давно вже навчився: нам не потрібна штучна двомовність, яку продають нам, як писав естонець Маті Хінт у *Дружбі народів*, лисенки від мовознавства, але культурна багатомовність, цей вищий ідеал, на який треба орієнтуватися. Щоб це осягнути, звичайно, треба стояти на твердому власному ґрунті. Скажіть, будь ласка, чому у братній Польщі, соціалістичній, прогресивній (майже під кожним оглядом, якщо судити

радянським мірилом) немає подібних проблем? Чому кожний поляк, незалежно від віку, знає, шанує, розмовляє, пише рідною мовою? Йому не потрібно знати чужу мову, щоб мати доступ до світової культури, як це нас переконують брати з півночі. Застановімся над тим хоч трошки. Чи чули Ви, щоб політбюро польської партії вело засідання російською мовою? Чи відбуваються у Польщі "дні польської мови", чи польські письменники примушені сьогодні остерігати власний народ перед небезпекою етноциду?

Уявімо собі, шановний Борисе Іллічу, як це виглядало б, якби Польща була не Польська Народна Республіка, а Польська РСР. Запевняю Вас: були б ті самі проблеми, що і в нас. А якщо членство в СРСР дійсно таке позитивне, має такі економічні і культурні переваги, то чому брати-поляки не скористали з цього і не подали прохання прийняти їх в Союз? Відповідь, мабуть, ясна: дурних немає.

А в нас? На колінах стоять, цілують руку (і не тільки руку) столиці, щоб доказати росіянам, які, кінець-кінцем, цього собі і не бажають, які ми льюальні перед престолом. Часто чуємо бородату фразу "як зіницю ока берегти братерство і дружбу народів СРСР". Наше питання — яку дружбу, яке братерство? Ми за справжню дружбу, але, дозвольте, передумовою цього є рівність, а щоб бути рівним — треба перш за все бути самостійним, треба бути собою.

Якою може бути пошана до сусіднього народу, коли в ім'я цього сусіда розмножили стільки теорій про необхідність знання його мови, про "злиття" з ним, про "вищість" його культури і тому подібне, що годі розібратися в тому всьому. А сьогодні Ви і Ваші друзі підказуєте нам обіймати науково необґрунтовану теорію про "двомовність". Чи не важливіше спершу подбати про те, щоб наш народ відродився в національному пляні, став на ноги, пізнав себе і своє минуле і почав думати про майбутнє?

Дехто з Ваших співробітників в СПУ вважав заклик Миколи Хвильового "Геть від Москви!" майже як зрадницьке гасло. Даруйте, але що тут поганого? Що конкретно дала нам ця штучна злука з Москвою? Чим ми, як народ, скористали з цього? 334 роки ми знаходимося в цій спілці з росіянами і, мабуть, не потрібно Вам і Вашим друзям пригадувати літанію указів, заборон, а найважливіше — жертв цієї злуки.

Впродовж тих років ми не лукавили супроти росіян, ми спокійно, сервільно дивилися як рештки наших прав відбирали царі і комісари, а коли ми набралися відваги бунтувати, то нас обвинуватили в найгірших злочинах. Демагоги будуть кричати, що під час Великої Вітчизняної війни росіяни допомогли нас визволити від фашизму. Правда, допомогли, але ми також їм помагали. І не тільки росіяни помагали. Помагали і американці, і поляки, і англійці, і всі альянти — навіть робити з цього міт. А якби завтра прийшов новий Гітлер, ми також помogli б росіянам

визволитися з його неволі, а вони — нам. В нормальному світі така допомога надається на підставі рівності партнерів, союзників. Як Ви думаєте, чи сьогодні французи терпіли б подібну теорію, що мовляв, ми, американці, Вас визволяли, а тепер Ви "приєднані" до нас навіки?

Якщо ми вже дійшли до цієї теми, то не завадило б, щоб Ви, Борисе Іллічу, і Ваші земляки з чистих міркувань порадили росіянам боротися за те, щоб російська мова стала державною мовою РРФСР, щоб російські патріоти вимагали відокремлення Росії від СРСР. Цікаво, як на це зареагували б навіть найліберальніші росіяни?

Живучи за кордоном, ми пильно слідкуємо за тим, що Ви і Ваші друзі робите на добро нашого народу і, як раніше було сказано, віддаємо Вам шану за це. Але подивімся хоч раз на парадокси минулого року. Вам надано ролю творити фокуси. Тобто розбудити національну свідомість народу, але не допустити до того, щоб цей процес завершився. Тим самим Ви приречені на невдачу. І Ви, і ми прекрасно знаємо, що КПУ не підтримає національного відродження в Україні. Навіть без Щербицького КПУ буде проти, бо прийде новий Щербицький на місце старого і буде на тій самій дудці грати.

Чому сьогодні батьки не хочуть посилати дітей до українських шкіл? Чи батьки винуваті? Ради Бога, час над тим подумати. Партія створила об'єктивну ситуацію в країні, де російська мова стала фактично (хоч і нелегально) державною мовою, мовою побуту, культури, літератури, зв'язку, і тепер Вам приходить пожинати цей врожай. Хто привів до такого стану? Самі українці? Довгі роки безперестанної боротьби проти українського сепаратизму, націоналізму, бюрократичної українофобії дали бажані результати, — а Ви хочете повернути стан до попереднього. Гарзд, але тоді зрозумійте, що це треба робити не шляхом фокусів, але драстичними методами. Якщо смертельно хворий лежить у лікарні, його не лікують аспіриною, а Ви, на жаль, пропонуете народові етнографічну аспірину.

Ми проти ворожнечі, ненависти до ближнього, ми за мир, за дружбу з братніми народами, і все що завгодно, але ніпри все це — ми за буття нашого народу, і ми віримо, що можна досягнути це тільки одним шляхом — домагатися виходу Української РСР із складу СРСР. Пора Вам поставити крапку над і й перестати годувати народ фальшивими надіями. Не буде це легко досягнути, ніхто не має ілюзій щодо цього, але раз Ви сказали А, треба сказати Б. Ви це прекрасно розумієте, Ваші шановні друзі з СПУ це розуміють, народ це розуміє, і вони, в партії, розуміють. Ніхто нікого нічим не дурить. Дехто скаже: "Завчасно про це навіть і думати", інший скаже: "Провокація", але такі голоси — пісня минулого. А якщо Ви не скажете, тоді, шановний Борисе Іллічу, хто буде читати Ваші твори? Буде так, як в тому інтерв'ю з Василем Биковим. Коли його запитали про

Докінчення на ст. 19

ОЛЕНА ВІТИК-ВОЙТОВИЧ

На чорному перехресті колючих дротів розіп'ята постать жінки, обличчя вкрите смугою простого волосся, а кістляві руки ледве вдержують тягар обвислого тіла...

— "Це одна мініатюра із циклю ілюстрацій до книжки 'Равенсбрук — найбільший жіночий концентраційний табір у Німеччині,'" — спокійний голос Оленки поволі приводить думку до сьогодишньої дійсності, хоча зір і уява ще не можуть залишити цієї, сповненої драматичної експресії, картини. Сидимо в підвалі її просторій, цікавої історією і стилем, 130-літній хати, якщо підвалом можна назвати викладену горіховим деревом кімнату-залю, де довгий важкий стіл і крісла, заглиблення-ніша у стіні із скульптурою Богоматері (Оленчина праця) радше нагадують рефекторіум давнього монастиря чим сьогодишнє приміщення модерної людини.

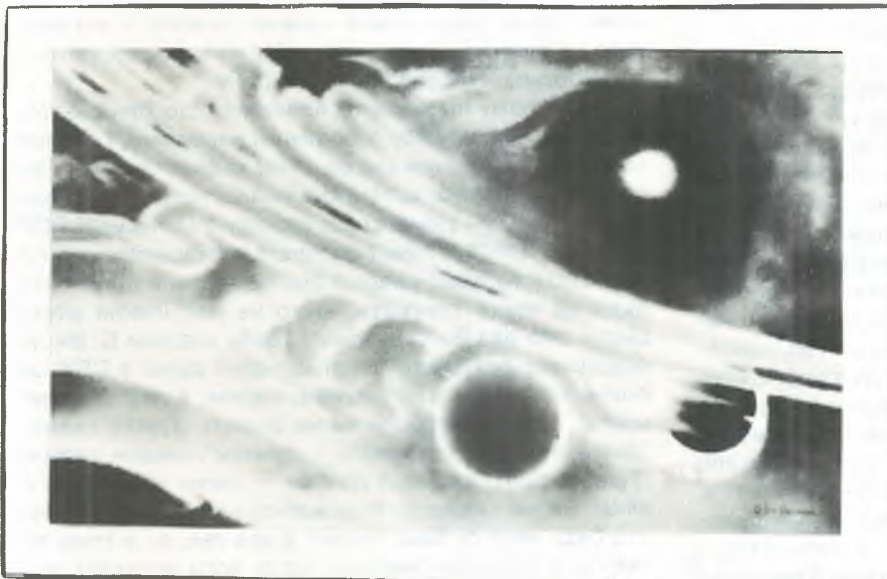
— "Дальші малюнки, це продовження першого: ранішній апель, вимарш до праці, лікарня, вечірний поворот з роботи... можна б сказати, такий один звичайний таборовий день", пояснює Оленка, перегортаючи дальші сторінки. На них накреслені силуети дерев'яних бараків, довгі колони похилених під тягарем жінок, серед яких різко відокремлюється сувора постать у темному, мов з часів Інквізиції каптурі із батоном у руці та невідлучним хижачком-собакою. Кольори сивосиняві, фіолетні, на їх тлі чорні фрагменти безлистяних дерев, носилки-мари із темним накриттям, все це під полум'яно багряною луною сон-

*Олена Вітик-Войтович приготує малюнки до книжки про табір Равенсбрук.
Olena Vityk-Vojtovych preparing drawings for the book on Ravensbrook.*

ця, що заходить. І це сповняє глядача неспокоєм, тривогою, а то і жахом, який нескоро звільняє уяву із цього приголомшливого полону.

І тут мимоволі насувається мені аналогія, порівняння з нарисом А. Солженіцина "Один день у житті Івана Денисовича", у якому мистецьким словом

*Олена Вітик-Войтович. "Міш-маш" у всесвіті. Композиція. Олія, 1986 р.
Olena Vityk-Vojtovych. "Mish-Mash" in cosmos. Oil, 1986.*

змальований подібний один день, день замкнений між ранком і вечором, вірніше, між межами життя і смерті. І тут і там, мистецтво у творчому вияві слова і малюнку зуміло схопити усю гаму людських почувань: терпіння, жаху, слабкості і героїства, згущену у межах одного короткого дня, і зберегти їх від деструктивного процесу проминання.

— "Я саме працюю тепер над цим альбомом, вперше виданим малим форматом Лігою Політичних В'язнів у Мюнхені 1946-47 року, а тоді ще пару моїх чорнобілих ілюстрацій появляться у Літописі Світової Ліги Політичних В'язнів у Канаді..", — дивлюся на її ясний, такий, як колись усміх і погідні під дугою "ластів'їних" брів очі, і ніяк не можу примінити ці повні реалістичного жаху образи з її тендітною, дрібною постаттю.

Доля ж бо її з дитинства ніяк не плянувала подібного страхіття. Виростала Оленка у священничій сім'ї о. Михайла і Марії з Лазорешаків Вітик у Михайлівцях, рудківського повіту, де її мати, сама мистець акварелі, та тета Дора Яремкевич-Бакович мали великий вплив на зацікавлення рисунком ще тоді малої, але талановитої дитини. Гімназійні роки, проведені в перемиському Інституті для Дівчат, ще більше впевнили Оленку у правильному виборі її мистецької дороги. Проф. Татух, а зокрема відома мисткиня-маляр Олена Кульчицька, яка вчила тоді рисунку, дали їй основні підстави та заохоту до дальшої наполегливої праці. Правда, сталося це дивно-парадоксальним способом...

— "Але, як це "признання" виглядало у проф. Кульчицької!", Оленчині очі аж блистять на згадку про цю давню подію...

— "Як знаєш, ілюстрація була моєю улюбленою формою рисунку, і коли проф. Кульчицька дала тему — зілюструвати "Червону Шапочку", я з радістю і запалом взялася до праці та скоро віддала готові рисунки. Яке ж було прикре моє здивування, коли оцінка моєї праці виявилася на — "достаточно", ще й з гострою доганою, щоб рисунки молодшої учениці не виконував за неї хтось другий, цебто, старша талановита товаришка з вищих клас! Щойно інтервенція моїх обурених 3-класних товаришок переконала проф. Кульчицьку про автентичність моєї праці, а мені... це "достаточно" дало справжній поштовх і впевнення у вибраній мною цілі".

По короткому побуті у Школі Прикладного Мистецтва у Львові, Оленка Вітик була прийнята до Академії Мистецтва в Берліні, де студіювала рисунок у класі проф. Ріхтера. І там саме захопила її неочікувана жорстокість долі, яка, на щастя, не тільки не зламала молодой, повної надії і плянів дівчини, але дала опісля зрілий мистецький вислід в унікальному зображенні та утриваленні пережитого концентраційного страхіття. Оленку арештувало славнозвісне Гестапо таки під час викладів у 1942 р. і по 3 місяцях "одиначного" ув'язнення перевезло до Равенсбрюку, найбільшого жіночого концентраційного табору в Німеччині. В тюрмі, ще у цілковитій ізоляції,

Олена Вітик-Войтович. Портрет доні. Гінец. 1964 р.
Olena Vityk-Voytovych. Portrait of daughter. Clay, 1964.

мистецтво прийшло їй на підмогу. Сама про це розкажує:

— "Щоб хоч трохи скоротити та облегшити ці довгі дні у самоті, я почала ліпити із приділених паюк хліба мініатюрні медальйони, хрестики, рамки, коники. Застукана несподівано німкою-наглядачем

Олена Вітик-Войтович. Ваза. Цементова скульптура. 1988 р.
Olena Vityk-Voytovych. Vase. Cement sculpture. 1988.

Олена Вітик-Войтович. Три коні. Акрилік і кольоровий пісок
Olena Vityk-Vojtovych. Three horses. Acrylic and colored sand

я, якимсь дивом, не лиш здобула її мовчанку і прихильність, але і... додаткові пайки хліба, які в цих часах ішли на вагу життя чи смерті, згинуті — або перетривати."

Оленка перетривала не зважаючи на пережиті страхиття, продовжує студії по війні у Мюнхені, де кінчає їх в 1947 році, на відділі графіки і ілюстрації дитячої книжки у професора Преторіуса.

— "А дальше..." питаю —

— "Дальше..." продовжує мисткиня, "що ж, так, як і ми усі, переїхали ми з чоловіком (одружилася у Мюнхені з д-ром Степаном Войтовичом) до цієї обітваної землі і поселилися в Плено, недалеко від Чікаго. Але... про олівець чи пензель я не могла й думати, впродовж повних 15 років! Хоч як манило мене, я прямо боялася..." — широко говорить про причини цієї мистецької мовчанки, — "що взявши в руки пензель, я занедбаю родину і виховання дітей, а це було тоді найважливіше та найбільш істотне в моєму житті".

Щойно коли діти піросли до шкільного віку Оленка Вітик-Войтович вертається до свого улюбленого заняття, відсутність якого, як каже все відчувала як "брак чогось, конечно потрібного до щастя, як постійне бажання творити". Додатково студіює в каледжі в Аврорі малюнок олійною фарбою, акриліком, акварелею, цікавиться керамікою, але коротко, "...мене манили речі великого формату майже неможливі до випалювання, головно: вази, диски, тарілки, скульптури, і я знайшла розв'язку у — цементі!".

Ось у просторому вестибюлі хати біля сходів струнким вигнутим зарисом відбиває від ясного

Олена Вітик-Войтович. Цементова скульптура (в городі пл. Головатих)

Olena Vityk-Vojtovych. Symbolic cement sculpture (2mtr. 30 cmtrs.). In the garden of Holovaty family.

стінного тла майже 4-стопова ваза із півматовим полиском цеглястого цинобру і якби відлунням цієї самої теми чи проекту, на протилежній стіні три тарілки-диски цього ж кольору у ступеньованих пропорціях... Побіч зеленої смереки розлогого городу знову чорна велика ваза із пісового кольору нутром та гармонійно повтореним мотивом вирізів, внизу менша попелястобіла, схожа на амфору, а в "процесі творення" майже висоти людини, сохне на сонці цементова ваза, зміцнена невидною для ока дротяною сіткою вкладеною у її стіни.

— "Це дарунок для приятелів, любителів мистецтва...", Оленка помазує розводненим цементом нерівні заглиблення, обережно перекочує велику вазу уліво, вправо і рішуче твердить:

— "Ще багато праці... мусить бути така, яку її бачу, близька до перфекції... і вирізи ще не такі, і "текшчер" (як це слово перекласти на українську мову — дивуємося?) інший... а тоді помалюю акриліком...", збиває широким, тупим долотом зайвий цемент і вирівнює бажану лінію. Домінуючі кольори у її вазах, тарілках і дисках це — бронз, цегляста цинобра, або згущена насичена синьозелень, аж до темного кольору гранату чи т.зв. "роял блю". Деякі диски із ступеньованням відтінів одного кольору творять вражіння гармонійного хвилястого переливу.

Цементові скульптури Оленки Вітик-Войтович майже всі з нахилом до символічного абстракту:

— "...Мені здається" — говорить мисткиня, з надумою, мов з ретроспективного погляду в минуле,

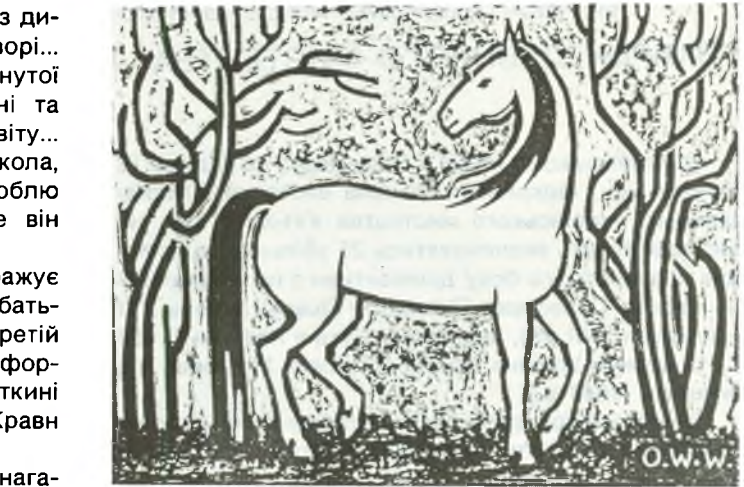
— "що абстракт мене все непокоїв, мабуть ще з дитинства... Зарисовані часом стелі у старому дворі... дивні тіні безлистих дерев... тонкі лінії вигнутої гілки... я все добачувала в них фантастичні та нереальні появи, мов би відбиті у просторі всесвіту... Але все це були лінії м'якого зарису, форми кола, замкненої форми круга у різних відмінах. Не люблю гострого, гранчастого формату — для мене він чужий і несприятливий!"

Така 7-стопова скульптура-абстракт зображує символічно родину — Бога. Дві великі обручі (батьки) мов би заходять один в один, сперті об третій (Бога), получені з трьома струнками та іншого формату, меншими (дочки і син). Це дарунок мисткині для приятелів, стоїть у городі пп. Головатих у Кравн Пойнт в Індіана.

— "А твоя техніка 'малювання' піском?" — нагадую затямлені образи з її індивідуальної виставки в 1986 році в Чикаго.

— "Я й ніколи не думала, що при допомозі піску та акриліку зможу досягнути такі висліди, майже подібні до дуже тяжкої і коштовної техніки емалії, дивися..."

Вправним рухом покриває полотно тонкою верствою білої фарби "гессо", легко рисує бажані контури, пр. коня, а тоді посилає його піском. А пісок у неї різного кольору: білий, чорний, зеленкавий, цинобровий, вони призибрані під час подорожі крізь Арізону, Юту, Мексіко, Тагіті. Коли пісок підсохне, покриває малюнок спеціальною для цього склицею (рід шеляку), і... невдовзі оглядаєте цікаву, мінливу полиском мов справжню емалію.

Олена Вітик-Войтович. Кінь. Акрилік і кольоровий пісок
Olena Vityk-Vojtovych. Horse. Acrylic and colored sand.

— "Яка тематика твоїх картин?", ще хотілося б мені знати, бо час минає скоро, рішуче заскоро у такій небуденній зустрічі.

— "Мене манять дерева, але безлисті, де, можна сказати, компонентом є лінія, ясно біла лінія тонкого стовбура у різних відхилах гілок... менше цікавлять мене портрети (хоча має декілька портретів родини)... а ще менше — квіти... хоча дуже їх люблю в городі чи глечичку". Тут оживає і з захопленням каже:

— "І очевидно — коні!! Коні були прямо пристрасною моєю життя від дитинства, занедбувала ляльки... і коли лиш знайшовся оліцев' і кусок паперу уже на ньому являвся кінь!"

Вони, ці коні, як зачуваю, являлися не лиш на папері, але і на побілених стінах батьківського приходства, і навіть на... урядових сторінках парафіяльної метрики... Оленка дивиться в усміхненні спогади дитинства і зовсім добре бачу малу, з великими темними очима дівчинку у захваті рисунку баского "Каштана" чи "Сивого". Ці самі коні на її малюнках відтворені у різних виглядах, рухах, позах, хоча реалістично зображені, але навіяні чимось таємничим, деколи майже етеричним чи прямо мітичним. (Прим. білий кінь на тлі темної лісової гушавини схилений над ручаєм).

— "Пляни і думки на будуче?" — Мисткиня задумується, а тоді говорить уважно, скупчено, мовби уклала слова у плянованому проєкті:

— "...Так багато різного мене цікавить, багато нового, чого взагалі не вчили... На мою думку", стверджує, "Академія Мистецтва дає лиш загальне знання, але це ще ніяк не дає людині права називати себе мистцем! До цього треба безнастанної наполегливої праці, самокритичного визбування чужих

Докінчення на стор. 19

Олена Вітик-Войтович. Кульбаба. Акрилік і кольоровий пісок.

Olena Vityk-Vojtovych. Dandelion. Acrylic & colored sand.

В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗЕЇ В НЬЮ ЙОРКУ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ВИСТАВКА "СКАРБИ ДАВНЬОГО МИСТЕЦТВА — РЕЛІГІЙНЕ МИСТЕЦТВО XVI-XVIII СТ."

В Українському Музеї в Нью-Йорку (в неділю 12 березня ц.р.) відкривається нова виставка "Скарби давнього українського мистецтва XVI-XVIII ст.". На виставці будуть експонуватись 23 збільшені підсвітлені зі зворотного боку діапозитиви з ікон іконостасів церкви Параскеви П'ятниці у Львові (кінець XVI — початок XVII ст.), церкви св. Духа в Рогатині (1650 р.) та церкви Успіння Богородиці села Жовтниця під Львовом (1648 р.).

В атмосферу доби, коли створено іконостаси, допоможуть увійти тогочасні рукописи та стародруки.

Мистецька спадщина, починаючи з другої половини XVI ст., особливо цікава. Розвиток відродження і барокко на Україні мало своєрідний характер, і, як історичні етапи, хронологічно не збігалися з європейськими. За дуже короткий час мистецтво пройшло бурхливий розвиток від візантійсько-романського стилю до засвоєння окремих ренесансних елементів та до прийняття світогляду ренесансу, а відтак, в середині XVII ст. до барокко. Відтворити повну картину мистецтва того часу нелегко через нерівномірність збережених пам'яток. Внаслідок постійних війн між сусідніми державами Центральна і Східня Україна втратила майже всю спадщину, саме тому про малярство доводиться говорити на основі творів, збережених на Заході України. Тим цінніші для нас кілька уцілілих іконостасних комплексів, що збереглися до наших днів і зберігаються в тих церквах, для яких були створені. Прозірки з цих іконостасів виготовлено після реставраційних робіт. Старовинні барви засяяли на іконах у всій своїй первісній чистоті. На прозірках ікони можна побачити в такому вигляді, якими їх не бачив ніхто з попередніх дослідників і відвідувачів церков. Стародруки не лише доповнюють виставку, а як оригінальні експонати надають тон і відтворюють характер мистецтва оформлення книги, друкарської справи, бо репре-

зентують основні друкарні, що були на Україні в XVI-XVII ст. Це друкарні Ставропигійського братства у Львові, Києво-Печерської лаври, Почаївської лаври, Острога та друкарні Михайла Сльозки. Оскільки стародрукована книга успадкувала і продовжила традицію рукописної книги, до виставки включені зразки рукописних книг XVI-XVII ст та фрагмент Євангелія — доби Галицького князівства кінця XII ст. Доповнюють виставку зразки тканин, вишитих гаптом та золотою ниткою, хрести.

Для того, щоб повніше відтворити розвиток мініятури рукописної книги та стилі і малярські школи в іконописі, до виставки підготовано текст, що ілюстрований 80-ма прозірками. Таким чином відвідувач зможе глибше ознайомитись з давнім українським мистецтвом. Пояснення англійською і українською мовами.

Характер доби відтворять доповіді з питань образотворчого мистецтва, музики, історії та мови, які будуть організовані протягом часу експонування виставки.

Прозірки ікон на виставці є з колекції музею. Рукописи, стародруки і текстилі вивізані з приватних колекцій родини Гординських, родини Грицевих і Едварда Касинця та таких інституцій як слов'янський відділ Нью-Йоркської публічної бібліотеки; Український діоцезіяльний музей і бібліотека в Стемфордді; Закарпатська Візантійсько-Католицька Діоцезія в Пассейку; Православна семінарія св. Володимира в Крествуд і Український Інститут Америки.

Куратором виставки є Стефанія Гнатенко, асистент директора музею. Вона є автором каталогу виставки, що має 44 сторінки і містить 35 фотографій. Каталог вийшов українською і англійською мовами.

Адреса Українського Музею: 203 Друга аве., Нью Йорк, Н.Й. 10003, тел: (212) 228-0110.

Вісті з Централі

Конференція голів Окружних Управ відбудеться в днях 20-го і 21-го травня 1989 р. в Нью Йорку. Під час Конференції буде засідання Номінаційної Комісії XXII Конвенції СУА.

До Номінаційної Комісії, Головна Управа СУА вибрала дві членки, Марію Мотиль (1-ий Відд.) і Лідію Крамарчук (18-ий Відд.), яких запропонувала Екзекутива СУА. Номінаційна Комісія складається із 9-ти голів Окружних Управ і двох членок, обраних Головною Управою.

* * * *

В днях 3-го і 4-го лютого, 1989 р. відбулося в Торонті, Канада засідання Президії Секретаріату Світового Конгресу Вільних Українців у якому взяла участь голова СУА, Марія Савчак. Вона входить до Президії з рамени СФУЖО.

ОБІЖНИКИ:

Екзекутива СУА привітала голів Відділів у новому, 1989 році. Подякувала головам і членкам Відділів за піддержку і співпрацю. Ствердила, що відгук Округ і Відділів на виграшу для потреб "Нашого Життя" був спонтанний, що у висліді приніс понад 19 тисяч доларів.

Багато Відділів жертвували на кошти репрезентації СУА. Екзекутива подякувала всім тим Відділам та висловила надію, що ті Відділи, що досі не відгукнулися, пришлють свій даток у цьому році.

В дальшому, Екзекутива склала подяку всім тим Округам, які перевели успішну кампанію членства та створили нові Відділи, або приєднали членок до вже існуючих — вірять, що всі інші Округи приєднуються та переведуть подібну кампанію у себе.

У згаданому обіжнику подано до відома, що наступна, XXII Конвенція СУА відбудеться у травні, 1990 р. в Дітройті, Міч. При тому пригадано Відділам, що вони є відповідальні за 100% передплату членок їхніх Відділів за журнал "Наше Життя".

Заохочуємо членок СУА передплачувати кварталник СФУЖО "Українка в Світі"

Пресова референтка обіжником від 12-го січня, 1989 р. повідомила про ті справи пресової референтури і адміністрації журналу "Наше Життя", які були обговорені на засіданні Головної Управи СУА в днях 22-го і 23-го жовтня, 1988 р.. Звернула особливу увагу на два рішення: 1) здержання поміщення хронік Округ на сторінках "Нашого Життя" до вирішення XXII Конвенції (травень, 1990 р.) і 2) конечність придержуватися реченця надсилання передплат "Нашого Життя".

Екзекутива СУА рішила перевидати ілюстровану брошуру "Ravensbrück" найбільший жіночий табір в Німеччині, яку видали в Німеччині кол. політичні в'язні зразу після Другої світової війни. Ілюстрації виконала тоді Олена Вітик-Войтович і згідно з її бажанням у новому виданні будуть поміщені ілюстрації, які вона наново виконала, не міняючи змісту.

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК СУА!

Управа 21-го Відділу СУА в Брукліні, Н.Й. вітає нових членок: Марію Коритовську, Катерину Мазурак і Стефанію Пасторе.

Управа і членки 22-го Відділу СУА в Чикаго, широ вітають нових членок: Анну Марчук, Юстину Мельник і Брониславу Кавалевич!

47-ий Відділ СУА в Рочестері, Н.Й. сердечно вітає нових членок: Тамару Орловську і Анну Матіїв.

Управа 47-го Відділу СУА

Новопринятим членкам бажаємо успіхів і вдовolenня з праці у нашій орга нізації! На все добре!

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

Ми безмежно вдячні усім спонсорам та добродіям за фінансову підтримку та за довір'я до нас та до своїх стипендіатів/ок. Без жертвенного українського громадянства ми ніколи б не допомогли стільком учням та студентам: За Ваші добрі серця — СПАСИБІ

Анна Кравчук,
референтка стипендій СУА

Згідно з проханням Українського Культурного Товариства Аргентини, про допомогу матеріалами для Школи Українознавства, Екзекутива Союзу Українок Америки закликає та заохочує Відділи СУА збирати між своїми членками і не-членками книжки та шкільні підручники своїх дітей, які вирости і вже не уживають цих підручників. Просимо вислати пачки із наступними матеріалами, потрібними Школі Українознавства в Аргентині а саме: підручники для навчання мови, історії, географії, літератури, пісні, танців, вишивання та інші на адресу:

Asociacion Cultural de Posadas

"27 De Agosto"

Jerbal 1620

3300 — Posadas, Misiones

Argentina

Attn: Mr. Mykola Moroz, President

Надіємось, що Відділи відгукнуться та вишлють пачки із підручниками та в цей спосіб допоможуть українським землякам в Аргентині у вихованні їхніх дітей.

Просимо Відділи повідомити Екзекутиву про висилку таких пачок.

ВИЯСНЕННЯ У СПРАВІ ХРОНІК

Рішення про здержання поміщування хронік Округ на сторінках "Нашого Життя" прийнято внаслідок довгих роздумів і обговорень. XXI Конвенція СУА намітила порушити тему "Нашого Життя" (змісту й фінансів) на пресовій комісії, та на жаль, цілу проблему зведено до дискусії про поширення журналу між членами і відповідальності Відділів за 100%-ву передплату. На першій, поконвенційній засіданні Головної Управи в жовтні 1987 р. рішення подавати далі хроніку на сторінках "Нашого Життя". Вправді пропонувано, щоб хроніка була опрацьована по Відділах, а Відділи щоб подавали свої звіти по референтурах, але це не принесло зміни звітування Відділів ані не змінило виду хроніки Округи.

Останнє засідання Головної Управи в жовтні, 1988 р. винесло ухвалу здержати поміщування хронік у "Нашому Житті". На протязі років, хроніки появлялися в "Нашому Житті" у різних видах. Остання форма була опрацьована в дуже стислому "хронікальному" виді, хроніки Округ із цілорічної діяльності появлялися протягом року, а деколи поміщувалося хроніку в наступному році.

Треба зазначити, що Відділи й Округи мали змогу подавати до "Нашого Життя" інформації про свої почини й успішні імпрези у формі допису. Відділи, однак, радше посиляли свої дописи до загальної преси, а в організації обмежувалися річними звітами і згаданими вже хроніками.

Ухвалу Головної Управи з жовтня 1988 р. деякі Відділи прийняли із задоволенням. Чи хто жаліє за попередньою формою, важко ще ствердити.

Треба підкреслити два аспекти, що торкаються повищого рішення Головної Управи:

1. Відділам *не забрано, чи скорочено* можливості інформації про їхню працю. Є різні види подавання інформації на сторінках "Нашого Життя". Зачнім від Відділу: звідомлення про річні загальні збори; Екзекутива СУА вітає в рубриці "Вісті з Централі" Відділи з нагоди їхніх ювілеїв; Відділ може вітати своїх нових членок, заслужених членок, прощати тих, що відійшли; дописи з імпрез і т.п. — все це можна цікавіше представити, як у сухій формі хроніки.

Окружні з'їзди мають теж місце на сторінках журналу. Імпрези, конференції, підтримка починів Головної Управи.... Можна твердити, що такий спосіб подавання відомостей про життя Відділів чи Округ практичніший, бо звідомлення можна подати безпосередньо по відбутій події.

Знімки — це теж важлива інформація (див. обіжник пресової референтки від 12-го січня 1989 р.).

2. Ухвала Головної Управи з 1988 р. є важлива до часу XXII Конвенції СУА, делегатки якої вирішать далі долю хронік.

Рік 1989 буде пробним, будемо слідкувати за інформаціями Відділів, виробимо собі опінію відносно форми інформацій. Від делегаток XXII Конвенції залежатиме, яку форму інформації про працю Відділів і Округ СУА будемо вживати в офіційній організації "Наше Життя".

Ірена Чайківська,
пресова референтка

КОНКУРС НА СТИПЕНДІЮ

з фонду СУА ім. Еви Сташків

ПРОГОЛОШЕННЯ

Союз Українок Америки проголошує восьмий Конкурс на приділення стипендій з повищого фонду в наступних категоріях:

1. На студії української мови для абсолювентів журналістики, мовознавства, бібліотекарства і музейництва, які плянують використати знання української мови у професійній праці.

2. На студії для осягнення докторату в ділянках українознавства або порівняльних дослідів у ділянках літератури, історії, соціології, музикології і т.п., після цього коли університет апробує тему.

3. Допомога у виданні наукової праці з ділянки українознавства, прийнятої до публікації авторитетним видавцем,

Висоту стипендій вирішує комісія у кожному випадку. Кваліфікованими кандидатами на стипендії є членки СУА, які вступили до організації принаймні один рік перед внесенням подання про стипендію.

Реченець внесення подання про стипендію
30-го червня, 1989 р.

Стипендії у першій і другій категоріях будуть призначені на студії в американських і канадських університетах.

У листі необхідно подати на котру категорію стипендії кандидат хоче внести подання.

Про інформації слід звертатися на адресу:
Ukrainian National Women's League of America, Inc.
Eva Stashkiw Scholarship Fund
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

У передвиборчій кампанії на президента держави минулого року проблеми жінок, які працюють поза домом, були порушені, як одно з найважливіших питань у домашніх проблемах держави. Демократичний кандидат на президента обіцявав більшу і кращу опіку для дошкільних дітей у державних, так званих "Дей Кер Сентер" для працюючих поза домом матерей. Республіканський кандидат говорив про піднесення рівня життя американської родини і про якнайменше втручання держави в особисті справи громадянства і родини.

Питання життя американської родини взагалі і питання виховання дітей, спеціально молоді є в останніх роках великою турботою виховників, які сліdkують за всіма проявами життя молоді. На жаль, багато з них констатують сумний факт, що велике число батьків не вмiють виховувати своїх дітей, не дають їм добрих прикладів а часто занедбують свої засадничі обов'язки батьків. Як треба і як не треба виховувати дітей є темою багатьох доповідей, семінарів, дописів у пресі і книжок. Ми зосередимось тільки над одною ділянкою, яка є частиною виховання дитини.

Сьогодні в країні, в якій живемо, дуже часто не тільки батько — голова родини працює на утримання родини, але мати також. На це складаються різні причини. Часто жінка, покінчивши вищу освіту, хоче продовжувати працю у ділянці, яка їй цікавить; часто власне жінці приходиться бути "головою" родини, бо не завжди платня батька вистачає для утримання бажаного рівня життя родини. І тоді коли приходиться на світ новий член родини постає питання, як задержати нормальне життя родини.

Є так звані "Дей Кер Сентер", де за тижневою оплатою приймають інколи вже навіть немовлят, є передшкілля державні і приватні. Усі вони є проваджені англійською мовою.

У планах праці виховної референтури Головної Управи СУА каденції 1987/1990 було розглянуто можливість відкриття наших українських "Дей Кер Сентер". Ми їх назвали по українськи "захоронки" в пам'ять захоронок, які діяли при парафіях у містах Галичини до 1939 року.

Під цю пору Союз Українок Америки спонзоруює при своїх відділах 18 світличок, в яких охоплено дітей, з яких більшість володіє українською мовою. У тих світличках зайняття відбуваються переважно раз у тиждень. Лише у деяких зайняття відбувають-

ся 3 рази тижнево. Є певне число садочків спонзорованих іншими організаціями, даних про них не маємо. Однак усі вони разом не дають українській матері, яка працює поза домом, того, що для неї є таке потрібне: почування, що вона віддає дитину під час дня у свою українську захоронку, де її дитина буде засвоювати українську мову під наглядом професійних учительок у гурті своїх ровесників. У захоронці мати може лишити дитину перед тим, коли іде на працю ранком і відібрати дитину після того коли скінчила працювати. У захоронці дитина може мати повну опіку 9 або 10 годин денно 5 разів на тиждень.

Виховна референтка СУА для того, щоб вивчити організацію захоронок і дійсну потребу українських батьків у тій ділянці, розпочала працю у тому напрямі в Окрузі СУА в Нью Джерзі. Вона була в минулому головою цієї округи і знала українську громаду цієї околиці. У параха української католицької церкви в Ньюарку найшла велике зрозуміння для організації захоронки, як рівнож повну підтримку і матеріальну поміч. У серпні минулого року зроблено перші кроки у напрямі відкриття української захоронки. Надзвичайно скоро стало ясне те, що молоді українські батьки не тільки зацікавлені приміщенням своїх дошкільних дітей у наших захоронках, але їм надзвичайно залежить на тому, щоб їх дитина вивчала українську мову вже від найменшого віку. Зворушуюче є те, що часто у подружжях, де одна особа з батьків не володіє українською мовою, є велике зрозуміння вартості знання української мови.

Як часто у наших молодечих організаціях постають проблеми: приймати чи не приймати дитину, яка не володіє українською мовою? Розуміємо турботу батьків, які з трудом допильнують своїх дітей, щоб уживали між собою українську мову, однак жаль дитини, яка не знає української мови, знає про своє українське походження, однак не може брати повної участі у житті своєї громади. В тому випадку українська захоронка була б неоціненою поміччю. Українська захоронка виховала б доріст для наших молодечих організацій, які є такі потрібні у вихованні молодої людини.

Ми, членки СУА, часто говоримо про те, що дуже тяжко приєднати нашу молоду українську жінку до Союзу Українок Америки. Вартість нашої організації в очах молодих матерей напевно зростає поважно, коли ми про них подбаємо, коли їхня журба про їх дошкільних дітей буде також нашою журбою. Ми будемо краще себе розуміти.

Продовження на ст. 19

РІК 1989 — РІК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

КАЛЕЙДОСКОП

Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

Київ — Вийшло з друку нове видання відомого роману Оксани Іваненко "Марія". Книга присвячена українській письменниці Марко Вовчок (Марія Вілінська Марковичева). Описано її зв'язки з Т. Шевченком, І. Тургенєвим, Д. Писаревським, а також охоплено сторінки її особистого життя.

Галина Забашта — це молода талановита артистка моди (fashion designer). Її нові креації моди є інспіровані народними строями з різних частин і регіонів України. Вона є креатором сценічних строїв співачки Ніни Матвієнко. Галина Забашта є членом нової кооперативи моди; їхнім бажанням є познайомити світ зі своїми новими, цікавими креаціями.

Київ. — У приміщенні Товариства "Україна" експонувалася українська вишивка Ксені Колотило з Австрії. Народилася вона на Буковині, з 30-х років живе у Відні і там створила велику колекцію української вишивки з гуцульськими орнаментами. Її роботи виставлялися декілька разів в Австрії, тепер знайшли стежку на Україну.

Львів. — Газета "Наше Слово" ч. 46 подала чудову світлину хоругви, вишитої жінками парафіянками церкви св. апостолів Петра і Павла у Львові до 1000-ліття Хрещення Київської Русі. Може це повинно інспірувати і нас тут у вільному світі?

Львів — Тут у видавництві "Каменярь" побачила світ нова книга Ніни Бічуї "Десять слів поета". Ввійшли до неї: твір про життя і творчість Леся Курбаса, "Бенефіс" (про молодих акторів) та "Яблуна та зернятко" (про виховання підлітків засобами театрального мистецтва).

На Лемківщині відзначено Ольгу Феленчак-Фучило. Вона є педагог, освітній і громадський діяч, внучка письменника з Лемківщини — Володимира Хіяляка. Народилася 15 червня 1902 року в Дуклі, в родині священика. Початкову школу закінчила в с. Поляни, середню в Яслі та в Самборі педагогічний інститут. Учителювала в Сянцізькому повіті. Крім педагогічної роботи, разом з чоловіком, також педагогом, Тимофієм Фучилою допомагала організувати драматичні

гуртки, концерти, вистави, вела вечірні навчальні курси для дорослих. Великою заслугою подружжя є запис лемківських пісень.

Польща—Варшава. — Столичний гурток УСКТ запланував ряд зустрічей з цікавими людьми і темами. В грудні 1988 р. професор історії Ірина Богун виступила з цікавою доповіддю "Перші століття Київської Русі". Всі ці доповіді є у циклі зустрічей, присвячених 1000-літньому ювілеєві присутності української культури в загальноєвропейському обігу.

Видавництво "Молодь" видало збірку поезій Людмили Скирди "Гармонія". До книжечки ліричних віршів увійшли сонети і вірші написані верлібром.

Група молодих вчительок української мови з Польщі з опікункою з Київського педагогічного інституту Анною Семеренко, відбули екскурсію по історичних місцях України, перебуваючи тут на курсах.

Варшава. — Українську громаду відвідала гостя з України, журналіст дитячого журналу "Барвінок", Галина Кирпа, вірші якої друкуються на сторінках "Світанку". Поетеса приїхала в столицю на запрошення польського журналу для дітей "Świerszczyk", який від кількох років веде з "Барвінком" взаємобмін редакційними матеріалами. Головним редактором "Swierszczyka" є Анна Ковальська, яка в своєму жовтневому номері присвятила кілька сторінок українській письменниці.

Рецепт Клеопатри. — Цариця Єгипту була автором першого косметичного довідника. Її рецептами пудру, рум'ян користувалися знатні єгиптянки і римлянки. Як з'ясувалося, Клеопатра чимало уваги приділяла косметичним маскам, зокрема з алое. Підтверджують, що ця рослина є прекрасним засобом, який очищує шкіру, звужує судини і вигладжує зморшки.

Кіровоград — був місцем першого всеукраїнського свята "рідної мови". Влаштовано виставку декоративно-прикладного мистецтва, проведено літературно-художні вечори, конференції та зустрічі з письменниками. Урочистість цій небувалій імпрезі надала присутність віце-прем'єра уряду України Марії Орлик.

Докінчення на ст. 19

*****

100 ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

В місяці січні 1989 р. вплинуло:

86-ий Відділ США, Ньюарк, Н.Дж.	500.00 дол.
66-ий Відділ США, Нью Гейвен, Конн.	100.00 дол.
108-ий Відділ США, Нью Гейвен, Конн.	100.00 дол.
119-ий Відділ, Йонкерс, Н.Й.	100.00 дол.
У рубриці "Замість квітів і подяк"	25.00 дол.

Разом вплинуло:	825.00 дол.
Досі вплинуло:	82,470.00 дол.

Разом: 83,295.00 дол.

Докінчення: КАЛЕЙДОСКОП

Канада — Вінніпег. У Вінніпегу 2 і 5 листопада 1988 р. виступила Ніна Матвієнко, солістка хору Верьовка з Києва на Мілленіум концерті в трьох частинах. В першій концертній виступала вона з Вінніпезькою Симфонічною оркестрою та відспівала два соля Олега Кива — Кантата н-р 3, слова Павла Тичини та Станьковича "Коли цвіте папороть".

Самостійний концерт "Дума" відбувся в Pantages Playhouse Theatre. Матвієнко відспівала 21 пісню з відповідними коментарями до кожної пісні. Репертуар пісенний був зовсім незнаний, вивчила вона його від своєї мами, котра своїм дітям співала та плекала українську народню пісню. В своїм інтерв'ю Матвієнко висловила, що наша пісня, — це наша історія, правда та емоція нашого Полісся.

Ніна Матвієнко одружена з Петрусем Матвієнком, художником. Супружжя має троє дітей: Іван — 16, Андрій — 14, Таня — 7. Тепер вони всі живуть в Києві.

США — Американська преса подала, що прімадонна американської фешин (моди) — є Ліз Клейборн — Liz Claiborn Inc. Ms Liz Claiborn 59 років, є найбільш визначною жінкою в американськiм бізнесі.

Докінчення: ПРО ПОТРЕБУ ЗАХОРОНОК

Ми, членки Союзу Українок Америки, разом з нашою українською церквою можемо і повинні дати нашим найменшим відповідне виховання у християнському дусі, у пошані до культури і надбань наших предків. Ми повинні дати нашим найменшим якнайкращі умовини, ми повинні якнайкраще випосажити нашу захоронку задля того, щоб наші найменші зростали з почуттям гордості свого походження. У нашій захоронці виросте здорова, щаслива, українська молода людина!

Прошу слідкувати за обіжником у справі захоронок. За ближчими інформаціями прошу писати до:

U.N.W.L.A., Inc.
с/о Olha Trytyak
360 N. 41-st Street
Allentown, PA 18104

Докінчення: О. ВІТЕК-ВОЙТОВИЧ

впливів і шукання, постійного шукання свого власного, собі лиш питомого стилю вислову".

Наближається час могої від'їзду. Ще раз охоплюю поглядом синьозелену вазу на вікні, яка "годиться" з білим абстрактном... картину в олії, — мрячний пастелевий туман у смугах, у якому мовби відбиті два розсіяні світла соняшного круга. Ще нагадую вже чисто "статистичні" деталі: Оленчину участь у мистецьких образотворчих виставках американської "Арт Літ" в Аврорі Ілліной, її ілюстрації до дитячої книжки Іванни Савицької "Незабудьки", серію цікавих різдвяних карток, ще в Європі, появу її праць у збірних льокальних і чикагських виставках і вкінці самостійна дуже вдала виставка в 1985 році в Чикаго.

Оленка Вітек-Войтович у "робочому" одязі, полотняні штани і блюза ("...зараз вертає до своєї, ще не такої, як треба, вази...") та її гостинний чоловік супроводжують мене до авта, так, як годиться за нашим давним звичаєм.

— "Ага! щось забула..." — сміється і кидає в останній хвилині:

— "...сказав хтось, що мистці живуть або дуже коротко, або дуже довго і мені не залишається нічого іншого як — вірити у це друге!"

Погоджуюся цілком із цією другою альтернативою і вірю, що в близькому майбутньому матимемо змогу оглядати нові, зрілі прояви її неспокоїного творчого шукання.

Докінчення: ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

перспективу білоруської мови і чи не дійде до такого стану, що в майбутньому тільки етнографи зможуть читати тією мовою, він скептично відповів, що мабуть, і етнографів не буде тоді!

На закінчення бажаємо Вам всього добра з надією, що Ви приймете наші критичні зауваги в доброзичливому тоні. Ми не проти Вас і Ваших друзів. Ми прекрасно розуміємо дійсність, але ця дійсність не може нами керувати, якщо ми хочемо залишитися в спільноті світових народів.

З пошаною
Роман Купчинський

Передрук з журналу "Сучасність" — жовтень 1988 р. ч. 10

OUR LIFE

MONTHLY, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. XLVI

FEBRUARY 1989

No. 2

THE UKRAINIAN MUSEUM

— A cultural experience.

"TREASURES OF EARLY UKRAINIAN ART — Religious Art of the 16th — 18th Centuries" an exhibition of icons, manuscripts and early printed books opened on March 11th at the Ukrainian Museum in New York City. The exhibit consists of twenty-three transparencies of icons from three iconostases created at the end of the 16th and first half of the 17th centuries, four manuscripts, eighteen early printed books, religious textiles and other related objects.

The icon holds an important and honored place in Ukrainian art, its significance further enhanced by the role that it has played throughout the centuries in the spiritual life of the Ukrainian people.

The icon's true place in a church is in the iconostasis, which is the screen that separates the nave of the church where the congregation stands from the area reserved for the altar. The iconostasis is a complex artistic composition of wood carving, sculpture and painting. Almost every icon in the iconostasis functions as a component of a monumental design, relating to the whole in terms of theme, style and color. Nonetheless, each icon can also be viewed as a self-contained work, conveying the style of its period and the individual artistic expression of its author.

The iconostases in the exhibition are from the Church of St. Paraskeva Piatnytsia in L'viv, from the

Church of the Holy Spirit in the city of Rohatyn, and from the Church of the Assumption in the village of Zhovtantsi near L'viv. The St. Paraskeva and the Holy Spirit iconostases are the oldest of such examples to have survived to our time in their original form. Their value is further enhanced by the fact that they have remained in the churches for which they were created.

All the icons included in this exhibit have been restored. The transparencies seen at the exhibition were made following restoration. The St. Paraskeva iconostasis was restored in 1981, that of the Church of the Holy Spirit in 1985, and the Church of the Assumption in 1973.

Included in the exhibition, in addition to early printed books, which provide additional insight into the atmosphere of the age in which the iconostases were created, are several manuscripts — a fragment of the Gospels from the period of the Galician-Volhynian Principality (end of the 12th century), and three later (16th and 17th century) liturgical books.

The exhibition has been curated by Stefania Hnatenko, assistant to the Director of the Ukrainian Museum. The accompanying forty-four page catalogue, written by Ms. Hnatenko, is illustrated by thirty five photographs and published in English and Ukrainian languages. An audio/visual bilingual presentation is offered with the exhibition.

The transparencies of icons on display are from the museum's collection. The manuscripts, books and religious objects are on loan from private collections of the Hordynsky family of Verona, NJ; Lukia and Theodosij Hryciw of Philadelphia, PA; Edward Kasinec of NYC; institutions such as the New York Public Library, Slavic and Baltic Division; The Ukrainian Diocesan Museum and Library in Stamford, CT; The Heritage Institute of the Byzantine Catholic Diocese of Passaic, NJ; St. Vladimir's Orthodox Theological Seminary, Crestwood, NJ; The Ukrainian Institute of America in NYC.

The Ukrainian Museum is located at 203 Second Avenue, (at 12th Street), NYC 10003; tel. #212 228-0110. It is open Wednesday through Sunday, 1 — 5 pm. Admission is \$1, seniors and students with I.D. 50¢, children under 6 free.

NEWS FROM HEADQUARTERS

* The V Congress of Free Ukrainians proclaimed 1989 as the Year of the Ukrainian Language. Branches of UNWLA are urged to make appropriate applications in their agendas for the year to honor, use and propagate the Ukrainian language.

* March is "History of Women" month. Every year on this month UNWLA honor Ukrainian women who have made significant contributions to Ukrainian history and culture. Two women will be honored this year — writer Lesia Ukrainka on the 75th anniversary of her death, and Natalena Koroleva on the 100th anniversary of her birth.

* The "Manuscripts of the Princely Era" slide presentation has texts available in the English and French languages.

* Branches are asked to urge their local libraries to stock the new book by Martha Bohachevsky-Chomiak "Feminists Despite Themselves — Women in Ukrainian Community Life 1884-1939" and the book "New Generation and Cultural Modernism in Ukraine" by Myroslava Mudrak.

* UNWLA's Branch #38 in Denver, Colorado celebrated its 10th Anniversary on December 4, 1988. Congratulations!

* The conference of the Presidents of Regional Councils of UNWLA will be held on May 20th and 21st, 1989 in New York. During the conference there will be a meeting

of the Nominating Committee of the XXII Convention of UNWLA. Maria Motyl (Branch #1) and Lidia Kramarchuk (Branch #18) were sponsored by the Executive Committee and elected to the Nominating Committee by the National Board. The Nominating Committee consists of the nine presidents of Regional Councils and two organization members.

* The Ukrainian Cultural Association of Argentina is in dire need of books and school texts for youngsters which would serve in learning the Ukrainian language, history, geography, literature, songs, dances, embroidery, etc. These books are needed by the Ukrainian schools sponsored by the Association.

The Executive Committee of UNWLA urges Branches and their members to help this worthy cause. In almost every household where children have already grown up, there are many books which they had used during their school days in Ukrainian schools. Rather than gathering dust, these books can be put to good use, helping Ukrainian folks in Argentina educate their children.

Please send packages with the books to:

Asociacion Cultural de Posadas
"27 De Agosto"
Jermal 1620
3300 — Posada, Misiones
Argentina
Attn: Mr. Mykola Moroz, President

Please inform the Executive Committee when such packages have been sent.

THE "CHRISTENING" OF BRANCH #98

It was a brisk, sunny day with breezes coming off the Navesink River on Sunday, October 30, 1988 when our new Branch held its "Christening" luncheon at the Molly Pitcher Inn, located in Red Bank, NJ. The Affairs Chairman of the Branch, Christine Jurkiw-Roland, headed the preparation activities for this event.

Guests, anticipating a pleasant afternoon, began arriving well before the 1 p.m. starting time. Among the guests were two members of the National Board of the UNWLA, Dr. Ivanna Ratych, Vice President of UNWLA and Mrs. Olha Hnateyko, Vice President in charge of membership of UNWLA. Other

honored guests included Msgr. Anthony Borsa, Pastor of St. Wolodymyr's Ukrainian Catholic church of Marlboro, NJ, Mrs. Tetiana Rishko, President of the New Jersey Regional Council of UNWLA, and Mrs. Olga Boeckel, former Mayor of Middletown, NJ.

The "Christening" program included the presentation of the Branch's official letter of recognition from UNWLA by Dr. Ratych to the President of the Branch, Vera Yurecko. Mrs. Hnateyko gave Mrs. Yurecko a picture of St. Olha, the Branch patroness, as a gift from the UNWLA's National Board, a kryzma (embroidered Christening cloth) was presented to the

Branch #98 with its Christening Luncheon guests at the Molly Pitcher Inn, Red Bank, NJ.

The newly formed English-speaking Branch #98 of the UNWLA are (l to r) Sonia Kralik, Lida Bellmer, Ann Pedersen, Dorothy Stefaniw, Victoria Mischenko, Vera Yurecko, President, Christine Jurkiw-Roland, and Helen Kaczmarsky.

new Branch by its godmothers Mrs. Natalia Chaplenko and her daughters Mrs. Anna Krawczuk and Mrs. Maria Polansky]. These three women were most instrumental in organizing the Branch and getting it on its feet.

In commemoration of the Millennium, Branch #98 presented Dr. Ratych with a painting of St. Olha (the work of Christine Jurkiw-Roland) to be donated to the Ukrainian Museum. Msgr. Borsa completed the formal part of the proceedings with a blessing.

During the luncheon several guests took the podium to wish the new Branch success. Other speakers addressed the audience on subjects pertaining to UNWLA. Mrs. Hnateyko spoke of the UNWLA pioneers in Ukraine. Mrs. Olga Trytyak, National Board Education representative brought the guests up to date on the status of the Ukrainian contribution to the American Museum of European Immigration of Ellis Island. Msgr. Borsa took this opportunity to speak on Ukraine's short lived independence 70 years ago. Last, but not least, Ann Pedersen, Branch Vice President explained why members of the new Branch chose St. Olha as their patroness.

Following the luncheon, the entertainment portion of the event featured Ms. Odarka Polansky performing two harp solos. The audience also enjoyed hearing Christine Jurkiw-Roland sing two Ukrainian songs. Eight door prizes were distributed to the lucky winners. The affair ended with Branch President Vera Yurecko's farewell address. However many guests stayed for along while after to get better acquainted with members of the new Branch and to admire the splendid river view. All in all, a good time was had by everyone!

Victoria Mischenko
Secretary
Branch #98

Mr. & Mrs. Galadza recently celebrated their 55th wedding anniversary. Congratulations to the Galadza's and their family. Mrs. Galadza is a long time member of the Pittsburg Branch of UNWLA.

Photo: fr. I. Orysia Galadza Hladio, Mr. & Mrs. Mychajlo Galadza, Olga Galadza Chermak. Standing fr. I. Rev. Roman Galadza, Paul Galadza, Irene Galadza Brown, Rev. Peter Galadza.

Branch #98 Affairs Chairwoman Christine Jurkiw-Roland (l) presents Dr. Ivanna Ratych with a painting of St. Olha to be donated to the Ukrainian Museum as a gift from the Branch. Mrs. Jurkiw-Roland is also the artist.

UKRANIAN FASHION SHOW IS A WONDERFUL SUCCESS!

A fashion show and luncheon sponsored by Branch #4 in New Jersey was held on November 13, 1988. The elegant event took place in the Grand Ballroom of the Sheraton Hotel in Woodbridge.

Although it was a rainy Sunday afternoon, the Ballroom was aglow with lights and filled with merry guests. The tables were set with pink and burgundy linens, with matching chrysanthemums as center pieces. The stage and runway were also festooned with white and pink fall flowers. Branch President, Kristina Pavlak greeted the guests. The mistress of ceremonies was Luba Siryj. Throughout the luncheon she presented door prizes to the surprise and delight of the guests.

Following the delicious lunch, members of the Branch presented an unusual fashion show, featuring classic blouses and dresses embroidered in various Ukrainian designs. Some outfits reflected style changes which have occurred in women's clothes in the past 25 years.

This original grouping is from the private collection of Maria Struminska, Ukrainian embroidery artist of Montreal, Canada. The models displaying the clothes were Christina Bokalo, Oksana Bokalo, Renatta Bokalo, Christine Chromowsky, Oksana Gecha, Alina Kazdoba,

Natalia Ratycz and Christina Stawnychy. All these ladies make up the greater family of Branch #4.

It was indeed a beautiful and interesting show. Each lovely model, as she came down the runway, wore fashionable jewelry and colored hose to complement the outfit. Each was greeted with enthusiastic applause as she twirled about the platform, then stepped down to the audience to allow the guests a closer look at the delicate embroidered work. A favorite was a green wool dress reflecting the Kennedy era, complete with a matching pillbox hat and black wrist-length gloves. Two Hutsul vests featured in the evening wear group were exceptionally beautiful. The outfits traditionally closing a fashion show, featured a bride and groom garments decorated with matching embroidery. These garments were on loan from the Buk family of New Jersey. At this point the "bride" presented Mrs. Struminska with a "thank you bouquet."

Throughout the presentation the background taped music featured young musicians with a little more untraditional arrangement of Ukrainian songs. During the entire afternoon, the guests could also enjoy a Ukrainian art exhibition displayed in the foyer.

Branch #4 of the UNWLA wishes to thank everyone, members, and guests, for making this such a pleasant and successful party, as well as contributing to a worthy cause — the good works of our entire organization.

Kristina Tyrsa Pavlak
President, Branch #4

НЕБУДЕННА ПОДІЯ...

Дня 28-го червня ц.р. в Клівленді, Огайо, відбулася небуденна, рідкісна в теперішніх часах подія. Того дня молоді українська людина, яка постановила посвятити своє життя Службі Богові, Українській Католицькій Церкві й українському народові, о. Андрій Юрій Гановський прийняв святу Тайну Священства з рук єпарха Парми, Високопреосвященнішого Владика Кир Роберта Михайла Москаля. Співсвятителями були: о. шамбелян Михайло Ревтук, парох Собору, о. шамбелян Лев Тимків, о. Христофор Хомин ЧСВВ, о. Володимир Волощук, о. Еміліян Наконечний та о. Петро Васло. Отець Андрій, син Андрія і Марії Гановських, народився дня 18 липня 1961 р. у Перемишлі, Польща, де живуть його батьки. Там закінчив початкову школу. По закінченні середньої школи в Ярославі, вступив до Академії Мистецтв у Кракові, де відбув один рік студій малярства.

Восени 1982 р. починає дворічні філософські студії у римо-католицькому Вищому Теологічному Інституті в Перемишлі. Там же відбув перший рік богословських студій.

Перші нижчі священства о. Андрій одержав з рук перемиського римокатолицького єпископа помічника Кир Тадея Блашкевича дня 20 березня 1985 р. Того року восени, за благословенням Примааса Польщі Високопреосвященного Кир Юзефа Кардинала Глемпа та Східньої Конгрегації ви-

їжджає до Риму до Української Папської Колегії св. Йосафата на Джанікольо, щоби продовжувати богословські студії. Він закінчив другий і третій рік студій у Папському Університеті "Урбаніяnum" та один рік спеціальних студій у Папському Східньому Інституті в Римі.

Дня 15 травня ц.р. о. Андрій одержав дияконські священства з рук Блаженнішого Верховного Архієпископа і Митрополита Львова, Кир Мирослава Івана Кардинала Любачівського.

В перших днях червня ц.р. о. Андрій прибув до Парми, Огайо в США. Під час студій у Римі, його спонсорами через 33-ій Відділ СУА були панство д-р Ярослав і Стефанія Городиські.

Велике число вірних заповнило Собор св. Йосафата. Вони прийшли щоби бути свідками небуденної і радісної події, та пригланутися гарному, врочистому обрядові священства і щоби одержати благословення з рук новоєрея о. Андрія Гановського.

Опісля в шкільній кафетерії для всіх учасників свята була гостина, яку приготувало Сестрицтво при Соборі.

Отець Андрій одержав призначення на сотрудника при Соборі св. Йосафата в Пармі, Огайо.

Іванка Вовк, референтка
Стипендій 33-го Відділу СУА

ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ В УЯВІ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

Заходом 64 Відділу СУА, дня 2-го жовтня 1988 р. в галерії ОУМА в Нью Йорку відкрито "Виставку Творчості Молоді", присвячену 1000-літтю Християнства в Україні.

Задум видати книжкою праці дитячої творчості з нагоди 1000-ліття зродився у виховній референтки 64 Відділу Дарії Костів ще в 1981 р. Багато заходів зроблено в тому напрямі, щоби такий вартісний задум зреалізувати. Розіслано інформативні обіжники до всіх шкіл українознавства, як також молодечих організацій з проханням заохотити дітей і молодь до участі в проголошеному конкурсі в той великий, неповторний час в житті українського народу.

Видання такої книжки мало стати малою цеголкою для історії усіх святкувань, які були заплановані на ювілейний рік. Але чомусь все ішло пиняво. Не було проявів ентузіазму ані зі сторони учителів, ані батьків, і праці дітей і молоді приходили в малій кількості.

Учні Школи Українознавства СУМА в Нью Йорку відвідують виставку.

Students from Ukrainian school (SUMA) visit the exhibit.

Вкінці завдяки наполегливій праці і особистих зв'язків деяких членок 64-го Відділу, а головню його виховної референтки Дарії Костів, вдалося зібрати 68 експонатів у формі рисунків, малюнків і писаних есеїв на тему Хрищення Руси-України.

На виставці усі праці були естетично та професійно оформлені сином референтки Андрієм і вміло розвішені на стінах галерії ОУМА. На жаль, на видання книжки було замало матеріялів.

Перед відкриттям виставки появилася стаття членки Управи 64-го Відділу Марії Даниш з інформаціями про виставку та заохоченням, щоби її оглянути.

1-го жовтня напередодні відкриття виставки, учні шкіл українознавства, Тов. Самопоміч і СУМА в числі понад 1001 осіб під проводом своїх учителів оглянули ту дуже цікаву для них виставку.

Усі вони зорганізовано входили на залю, вписуючи свої імена до книги відвідувачів. Голова 64-го Відділу Христя Навроцька сердечно привітала зібрану дітвору і учителів, і пояснила, що у виставці беруть участь теж учні шкіл українознавства з інших місцевостей, як: зі школи в Брукліні, Н.Й., при церкві св. Духа, школи св. Миколая в Чікаго, Рідної школи з Вашингтону, Нью Гейвен, школи Тов. Самопоміч в Нью Йорку, Рідної Школи у Філядельфії і пооди-

*Афіша роботи Андрія Костіва
Poster, the work of Andriy Kostiv.*

нокі учні з Віліямсавн, Ма., та Огайо. На гарно оформленій Андрієм Костівим програмі, прикрашеній відповідним до святкувань орнаментом, були виписані імена учнів і місце їхньої школи.

Учні з цікавістю розглядали розвішані картини і шукали своїх, або їхніх товаришів, підписів.

Видно було на їхніх обличчях захоплення і здивовання, що в дитячій уяві перед ними являється час з-перед 1000 літ і їхня далека батьківщина — Україна — країна їхніх предків.

Учні школи українознавства Тов. Самопоміч уважно оглядали виставку, бо мали завдання написати есей: "Мої враження з Виставки Творчості Молоді". Вони пишуть, що в загальному вони всі були вдоволені, що оглянули виставку, яка принесла їм небуденні переживання і зблизила їх до

Письмові праці.

Entries in the contest honoring the Millenium of Christianity in Ukraine.

країни їхніх батьків, дідів і прадідів і в уяві дітей показала Україну могутньою, великою під володінням розумної княгині Ольги і Великого князя Володимира.

Адріана, учениця 9 класу, пише: "Мені подобалися головню твори, що уживали найбільше уяви, бо не тільки ніхто з виконавців не був присутнім на хрищенні України, але ніхто не був в Україні і не бачив Києва, Дніпра. Вони творили все це із своєї уяви і з того, що навчилися в школі і від батьків. Сумно, до діти в Україні не мають нагоди брати участі у подібній виставці".

Коля, учень 10 класу, пише: "Було гарно побачити, що діти брали участь у тій виставці, яка була важною частиною святкування 1000-ліття Хрищення Русу-України".

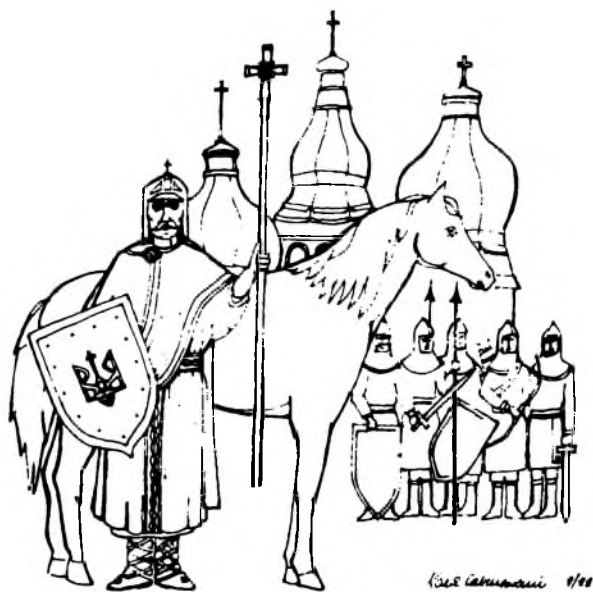
Адріана, учениця 11 класу, пише: "Я була здивована, що діти від 5-13 року життя були зацікавлені в нашій історії і культурі України у 1000-ліття прийняття Християнства."

Учениця 9-тої класу, Гандзя, пише: "Який гарний наш Київ, скільки там золотoverxих церков, який гарний широкий Дніпро і гори біля Києва. Найбільше подобалися мені декотрі портрети Княгині Ольги і Князя Володимира Великого. і чому ми не маємо своєї держави?".

Всі інші висказували бажання побачити Україну. Поїхати прогулююю і все на власні очі побачити.

Виставка Творчості Молоді принесла велику користь нашим дітям і багато з них жалували, що не причинилися до зреалізування задуму видання книжки праць дітей і повторювали слова учня 8-ої класу Віктора: Я хотів би, щоб це раз повторилася така виставка.

ЕВСТАХІЯ ГОЙДИШ,
пресова референтка 64-го Відділу

Микола Савицький — 14 років, Школа Українознавства Товариства "Самопоміч", Нью Йорк.
Mukola Savuskyj, age 14.

Анна Бучек—8 років, школа при церкві св. Духа, Бруклін,
Н.Й. Anna Bushek, age 8.

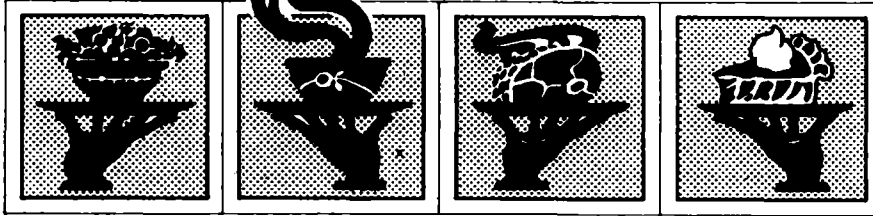
Роман Назаревич — 13 років, Школа св. Миколая, Чікаго
Roman Nazarevych, age 13.

Наталка Мильниченко — 13 років, Школа св. Миколая, Чікаго
Natalka Mylnychenko, age 13.

наше харчування

Рибу добре їсти не тільки під час посту, але теж хоч один раз в тиждень під час цілого року. Риба своїми складниками протеїни, вітамінів А, Б, і Д, фосфору, заліза, магнезії і міді стає надзвичайно здоровою поживою. Риби солоних вод мають також йод, якого не можна знайти в інших харчах. Подаємо приписи на різні способи приготування риби.

ЗНАМЕНИТА ВАРЕНА РИБА — на 5 осіб

- 2 1/2 фунта риби як: пструг, щука, лосось (salmon), пікша (Haddock), тріска (cod)
- 2 1/2 горнятка кип'ячої води
- 12 зернят перцю
- 1 лавровий листок
- 2 ложечки солі
- 1 ложка цитринового соку
- 2 ложечки цукру
- 2 ложки борошна (муки)
- 2 ложки зимної води
- 1 жовток

Меншу рибу як пструг чи щуку варити цілими, інші — порізані на куски шириною в 3 пальці. Вкласти рибу до посуду додати 5 наступних складників, накрити і варити на малому вогні, щоб тільки "моргало" (simmer) 20-25 хвилин. Відцідити юшку, якої повинно бути 1 1/2 горнятка, налити її до риночки, додати цитринового соку, борошно і зимну воду, добре замішати і варити на малому вогні постійно мішаючи до закипіння. Вбити жовток і вливати потроху до підливи і варити ще 1 хвилину. Рибу виложити на загрітий полумисок і полити підливою. Посипати дрібно нарізаною петрушкою. Як підливу можна теж уживати — вже готовий "Sauce Hollandaise Knor"

ПЕЧЕНИЙ ПАЛТУС (halibut) на 4-5 осіб

- 2 1/2 фунта риби палтус порізаного на 1 1/2 інча широкі куски (steaks)
- 1 1/2 фунта дозрілих помідорів
- 1 1/2 ложки дрібно січеної цибулі
- 1 ложка дрібно січеного зеленого перцю (паприки)
- перець і сіль до смаку
- 2 ложки борошна (муки)

- 1/3 горнятка топленого масла або маргарини
- дрібно нарізана петрушка до посипання

Нагріти піч до 400°.

Рибу витерти паперовим рушником і половину кусків класти до плиткового посуду виліженого натовщеним алюмінієвим папером. На кожний кусок наложити нарізані пластинками помідори без шкурки (перед тим спарити), посипати цибулею, зеленим перцем, сіллю і перцем. Тоді покласти на кожний кусок другий кусок риби. Вживаючи зубочистку (виколювачку) переколоти кожний кусок, щоб тримався разом. Полити топленим маслом або маргариною, посипати борошном змішаним зі сіллю, перцем і петрушкою. Пекти 40 хвилин поливаючи ще раз рештою масла, аж риба зарум'яниться. Обережно вийняти рибу на полумисок, вийняти зубочистки і полити підливою, залишеною в посуді. Посипати петрушкою.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Щоб гарно почистити приладдя до їдження т.зв. stainless steel (нержавіюча сталь), вложити їх до розчину:

1 горнятка білила "bleach" до прання, 2 горнятка теплої води і 1/2 горнятка мила до миття посуду (Dishwashing liquid). Залишіть на годину, або більше. Полощіть добре теплою водою і зразу витирайте. Буде блистити як нове.

Бараболя не буде кильчатися, якщо вложите між неї яблуко.

До посуду, в якому переховується сири, вложити 2 кісточки або одну ложечку цукру, не будуть пліснявіти.

Подала Віра Кушнір

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

СОЛЬ В ХРИНОВІЙ ПІДЛИВІ (на 4 особи)

- 1 ложка дрібно нарізаної петрушки
- 2 зелені цибульки нарізані кусками
- 1 ложечка солі
- 1/8 ложечка перцю
- 1 горнятко білого вина
- 1/2 горнятка води
- 2 фунти філе зі солі

До ринки дати 6 перших складників і варити до закипіння. Вкласти філе і варити 10 хвилин. Обережно вийняти рибу, покласти на полумисок і полити підливою:

- 1 горнятко квасної сметани
- 2 ложечки шкурки з цитрини
- 3 ложки препаративаного хрону
- 3/4 ложечки солі

ЗАПІКАНИЙ ТУНЕЦЬ (ТУНА) З ЛОКШИНОЮ (ГАЛ. КЛЮСКИ) на 4-5 осіб

- 8 унцій середньої ширини локшини
- 2 зварені на твердо яйця
- 7-унцова банька тунця (tuna in water)
- 1 горнятко звареного горошку
- 10 1/2 унц. банька юшки з печериць (cream of mushroom soup)
- 1/4 горнятка тертого швейцарського сиру

Зварити локшину в соленій воді. Відцідити. Яйця порізати пластинками. Тунець відцідити і подробити. На дно огнетривалого, намащеного посуду, наложити частину локшини, на те пластинки яєць і тунець змішаний з горошком. Зверху знову локшина. Пригріти юшку до закипіння і полити локшину, щоб пройшла до дна. Посипати тертим сиром і пекти в печі на 375° 20 хвилин, щоб сир зрум'янився.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Д-р Христя Клюфас є дочкою нашої довголітньої членки, лікарки д-р Галини Подюк-Клюфас і д-ра Святослава Клюфаса.

Христя виростала на наших очах. Вона закінчила парохіяльну школу св. Івана Хрестителя, школу українознавства ім. Лесі Українки і Вест Гіп Гайскул. Всі ці школи закінчила вона з відзначенням, а в гайскул одержала багато нагород, включно з найвищим успіхом в науці між усіма студентами, з відзначенням від Дотерс оф Амерікен Револушен і Рідженс Сколаршіп та була вислана через Амерікен Філд Сервіс до Фінляндії. Христя була головним акомпаньором у всіх так званих "мюзікалс" і одержала, попри інші, велику трофею з музики. Вона також чудово грає на бандурі і покійний наш великий бандурист Григорій Китастиий називав її обдарованою кобзаркою, і промував її на інструктора гри на бандурі. Христя й її сестра Уляна, часто виступали зі співом і грою на бандурах в Сиракузах і інших містах.

Христя також відбувала своє пластування, яке закінчила як самітниця, членка куреня "Далекі Обрії".

Сиракузький Університет закінчила з відзначенням у ділянці біології. Після градуації працювала у молекулярно-генетичній лабораторії, де досліджувала хромосоми і зі своїм професором д-ром Дариллом Фолком написала про це наукову працю.

Христя Клюфас пішла дорогою свого покійного діда і своїх батьків, і в травні цього року закінчила медицину в Сиракузах, Н.Й.. Під час градуації бать-

ки Христі, д-р Галина і д-р Святослав Клюфаси, йшли разом з професорами. Та найбільш зворушливим моментом було те, коли батьків викликали на сцену і вони обоє закладали на голову своєї доні градуаційну шапку, а на її плечі градуаційний ковчир.

Христя спеціалізується тепер у внутрішній медицині, у Медичному Центрі в Сиракузах.

Д-р Христю, гратулюємо Вам за всі успіхи!

Анастасія Кравс,
секретар 68 Відділу СУА

107-ий ВІДДІЛ СУА В САН ХОЗЕ, КАЛІФ. ХРОНІКА ЗА 1987 Р.

Головою Відділу того року обрано Катю Бондаренко. Протягом року влаштовано сім сходин, на яких виголошено наступні доповіді: К. Бондаренко: "Княгиня Ольга" і "Смерть Василя Стуса", Н. Мейсон: "Композитор Микола Лисенко", Г. Маренін: "Символіка української писанки".

В серпні відбувся вдалий пікнік. Кожнорічний пікнік притягає поважну кількість українців із затоки Сан Франціско й є, немовби, постійним місцем зустрічі для ближчого взаємопізнання.

В листопаді влаштовано "Вечір гумору" з участю мистця-гумориста Зиновія Маринця з Чікаго. Народні пісні співав хор Відділу під управою В. Шавляч, а молодь виконала народні танці.

В грудні зорганізовано традиційний Свят-вечір, на якому молодь і діти під проводом батьків співали колядки.

Відділ опікується уже другою студенткою в Бразилії. Членки є теж активні в громадському і церковному житті.

Ярослава Оречук

ПОКАЗ ЗРАЗКІВ МЕРЕЖИВА ТА ГАПТУ В ДІТРОЙТІ.

Погідний та соняшний день 25-го жовтня ц.р. позначився небуденною імпрезою в нашому місті. 45-ий Відділ СУА при дітройтській Окрузі запланував показ мережива та гапту в пристосованні до модерного одягу.

Підготовка йшла вже здавна. То М. Шехович домовлялася зі своєю своячкою, мисткинею у цій ділянці, Іриною Радзикович з Клівленду про показ згаданих експонатів.

Імпрезу заплановано на неділю о год. 1:30 по пол. в просторих залах Українського Культурного Центру. Ще до початку показу зала почала наповнятися численною публікою.

Програму розпочала привітом голова 45-го Відділу М. Цап. Відтак слідкував полуденок. В дальшому ході програми М. Шехович виступила зі словом і розказала нам про велике значіння вишивки та гапту у нашому народньому мистецтві, та як глибоко воно увійшло в нашу традицію. Тоді з черги присутні нетерпляче вичікували появи молодих, гарних модельок. Дальше ведення програми перebrала у свої вмілі руки Н. Гевко.

Почерзі виходили пані модельки, та зовсім молоді студентки. Ведуча програми вичерпно подавала описи пооди-

ноких одягів, починаючи з пересічного буденного вбрання пристосованого на щодень, далі святкового чи недільного візитового та вечірнього. Перед очима глядачів появлялися щораз нові узори різних мотивів, стилів та стебнів; часто мережки та гапти перетикані золотом або срібною ниткою. Все те на пастелевого кольору матеріалі.

Молодші модельки внесли на естраду більше кольоритності. Вони зарепрезентували вишивки та wzори виконані на темному тлі блюзки чи костюму, також буковинські блюзочки і кольоритні ґердани.

Око глядачів звеселила поява дітей у вишиваних та гаптованих одягах. Під час, коли наші модельки передяглися, О. Марушак забавляла готей гуморескою на тему "Одяг і жінка". Вона в жартівливий спосіб передала свої завваги а також і поради до вмілостей жінки приміювати одяг до всякої ситуації та використовувати його як зброю для завершення задуманих плянів, зокрема, якщо йдеться про наступ або підбій чоловічого пола.

Завершенням показу був весільний почот, а саме: пані молода, молоді мама, мама пана молодого, дружка, та дружечки з кошиком квітів в руках. Всі вони в одягах прибраних українським гаптом та мережками. В цьому почоті взяла теж участь сама мисткиня І. Радзикавич, яка, як мама молоді, появилася у майстерно виконаній сукні блідожовтого кольору. Її елегантна поява викликала бурю грімких оплесків, що були спонтанним виявом вдячності а також великим признанням за її неоцінену працю над виконанням так великої кількості гаптів та мережива, яка колись напевно стане дорогоцінним майном, спадщиною музею. На додаток і так вже багаті програми переведено розграшу льотерійних фантів, а саме: образ Е. Козака, який подарувала д-р М. Балтирович, вишивану подушку, дар Л. Лятишевської, вишивану серветку від М. Дяків та кераміку, яку подарувала Д. Конюх.

Голова Відділу М. Цап подякою закінчила програму. Імпреза увінчалася гарним успіхом завдяки цінним зразкам українського мистецтва роботи І. Радзикавич. Мисткиня вповні виправдала всі наші сподівання.

Належить теж виявити признання всім членкам 45-го Відділу СУА за їхню гармонійну співпрацю у підготовці згаданого показу гапту та мережива.

Ірина Тарнавська

СВІТЛИЧКА 61-ГО ВІДДІЛУ СУА У ВИПАНИ, Н.ДЖ.

Членки 61-го Відділу СУА у Випани постановили звернути увагу на працю виховну. Вони запланували відкрити світличку для наших дітей дошкільного віку. Молоді матері — членки СУА рішили, що через навчання малих дітей у своєму гурті, вони досягнуть те, що їх родичі бажають: виховати добрих і чесних людей, які будуть знати українську мову і будуть горді зі свого українського походження.

У 1971-му році відкрито світличку. Від того року світличка майже безпереривно діє. У тому часі учительками-виховницями були пані Магда Кольцо, Леся Гандзій, Оксана Стахів, Леся Ласій, Марґарета Нич і Оксана Станько. Багато дітей наших членок Відділу а також і інших можуть гордо признатися,

Просимо присилати до "Нашого Життя" статті, дописи, посмертні згадки і т.п. призначені виключно для нашого журналу, а не копії матеріалів, які рівночасно висилаєте до інших часописів чи журналів.

Світличка 61-го Відділу СУА, Випани, Н.Дж. Зліва сидять: Діана Чировська, Наталя Туринська, Адріана Ковальчин, Дора Денусик; стоять: Маркіян Гадзевич, Богдан Паславський, Стефан Станько, Оксана Станько, Адріан Станько. Неприсутній — Стефан Сікорський.

Pre-school center for children sponsored by Branch #61, Whippany, NJ. Fr. I., Diana Chyrovsky, Natalia Turynsky, Adriana Kovalchyn, Dora Denysyk; st., Markian Hadzevych, Bohdan Paslavskiy, Stefan Stanko, Oksana Stanko, Adrian Stanko.

що вони ходили до світлички 61-го Відділу СУА у Випани, Н.Дж.

Зайняття у світличці відбувається кожної суботи від 10 год. ранку до 12-тої у залі під церквою св. Івана Хрестителя у Випани. Плян праці з дітьми включає молитву, руханку, співи, казки, майстрування, навчання азбуки і чисел, ігри самостійні і спільні. Навчання відбувається українською мовою.

У шкільному 87/88 році у жовтні відбулася дитяча маскарада, на "День Союзники" Округи СУА Н.Дж. діти світлички приготували виставку малюнків з темою святкувань 1000-ліття Християнства в Україні. У квітні 1988 р. на прогульку до цирку "Меннен Арена" поїхали діти з родичами і учителькою. У травні відбулося святочне закінчення шкільного року у залі під церквою св. Івана Хрестителя у Випани. Діти у віці від 3-4 років виконали програму, яку приготувала учителька світлички Оксана Станько, яка є рівнож виховною референткою Відділу. Свято розпочалося молитвою, яку wraz з дітьми перевів парох церкви о. Йосиф Панасюк. Після спільного знімка діти виконали пісні: "Ми музиканти з Києва", "Брате Іване" і "Гоп, гоп, гоп конику гальоп". Також декля-

Продовження на ст. 36

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

В пам'ять **бл.п. Катерини Моканюк**, мами Віри Кушнір, Окружна Управа СУА в Нью Йорку складає 25.00 дол., на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлює щирі співчуття.

В пам'ять **бл.п. Марії Лисяк**, мами Олі Женецької, Окружна Управа СУА в Нью Йорку складає 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлює щирі співчуття.

Замість квітів на могилу нашої членки-основниці, **бл.п. Олени Карп'як-Лиско, 82-ий Відділ СУА і членки**, складають на Пресовий Фонд "Нашого Життя" **155.00 дол.**, а родині висловлюють глибокі співчуття. Зложили: **по 20.00 дол.:** Л. Волосянська, І. Іванчишин, Л. Гошовська; **по 15.00 дол.:** 82-ий Відділ СУА, Т. Бриттан; **по 10.00 дол.:** О. Гірна, Е. Балабан, І. Клим, О. Кіршак, Н. Попель, С. Раковська; **5.00 дол.:** С. Чернодольська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. мґра Мирона Утриска**, чоловіка нашої довголітньої касирки Галини Утриско, складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **10-ий Відділ СУА у Філядельфії**

Замість квітів на свіжу могилу нашої довголітньої і невіджалануваної членки Відділу і членки Управи **бл.п. Марії Луців**, складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **10-ий Відділ СУА у Філядельфії**

Замість квітів на свіжу могилу мужа членки 83-го Відділу СУА **бл.п. Івана Бродило**, складають 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Управа і членки 83-го Відділу СУА.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Александра Данилюка**, 19-ий Відділ СУА складає 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а родині покійного висловлюємо співчуття, **Суспільна Опіка 19-го Відділу СУА.**

Замість квітів на свіжу могилу **сл.п. Івана Подусовського**, мужа Олі, членки Управи 21-го Відділу СУА в Брукліні, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" через 21-ий Відділ, **Емілія Ройовська**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Богдана Фіглюса**, мужа Марії і батька Одарки Фіглюс, членок 38-го Відділу СУА, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **членки 38-го Відділу СУА, Денвер, Кол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Надії Хабурської**, мами нашої членки Уляни Тимкевич, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині висловлюємо наші щирі співчуття, **членки 86-го Відділу СУА**

Вшановуючи пам'ять недавно помершої матері членки 119-го Відділу СУА в Йонкерсі, Віри Кушнір, **бл.п. К. Моканюк**, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Ольга Руденська**

В пам'ять померлих дорогих — незабутніх рідних з родини **Квас-Модрицьких**, замість квітів на їхні могили в Україні, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Магдалина Квас, членка 89-го Відділу СУА в Кергонксоні, Н.Й.**

Замість квітів на могили моєї дорогої — незабутньої сестри **бл.п. учительки Марії Вергун з Модрицьких та її мужа д-ра Василя Вергуна**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд

"Нашого Життя", **Магдалина Квас**, членка 89-го Відділу СУА в Кергонксоні, Н.Й.

На свіжу могилу **бл.п. Тетяни Мотики**, матері дорогої нам Іванки Мартинець, складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а родині висловлюємо щире співчуття, **Олег і Іванка Ратич**

Замість квітів на свіжу могилу в Україні нашої тети **бл.п. Еви Цар** з дому Дмитерко, сестри нашої покійної матері, складають 100.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", **Любомир, Олег і Ростислав з родинами**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ярослави Клюфас**, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а доні Ксені Драган з родиною та синові Іванові Клюфас з родиною складаємо глибокі співчуття, **Наталка і Василь Думи**

В світлу пам'ять **мґр-а Петра Яціва**, мужа довголітньої секретарки Відділу Ліди Яців, висловлюють їй глибокі співчуття та жертвують 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Управа і членки 89-го Відділу в Кергонксоні, Н.Й.**

У 20-ту сумну річницю смерті нашого незабутнього мужа і батька, **бл.п. інж. Богдана Турка**, замість квітів на могилу, складаємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" і 50.00 дол. на Український Музей у Нью Йорку, **Марія і Ярина Турко**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Петра Яціва**, жертвуємо 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Лідія Одежинська й хресна доня Ляриса**

Замість квітів на могили в пам'ять **бл.п. Катерини Моканюк** — мами нашої приятельки Віри Кушнір та **бл.п. Олени Томоруг** — мами приятельки — Мирослави Знаєнко, складаємо по 25.00 дол. (разом 50.00 дол.) на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а шановним родинам висловлюємо щирі співчуття, **Левко і Галина Майстренко.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. мґр-а Петра Яціва**, складаємо 30.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а дружині п. Ліді щирі співчуття, **Ліна і Омелян Басюки**

У світлу пам'ять **бл.п. д-ра Володимира Остапа** складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Мирослава і Богдан Залуцькі**

Замість квітів на могилу **бл.п. Петра Яціва**, складаю на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 25.00 дол., **Осипа Яворська**

Замість квітів на могилу **бл.п. д-р Олени Томоруг**, складає на Пресовий Фонд 25.00 дол., **Осип Данко.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Богдана Фіглюса**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Родині покійного висловлюю щирі слова співчуття, **Надія Волинець з родиною.**

Замість квітів на свіжу могилу мами п. Віри Кушнір **бл.п. Катерини Моканюк**, складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а родині висловлюю щире співчуття, **Люба Михалевич з родиною**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Остапа Квітковського**, жертвуємо 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Ліда і Василь Колодчини**

Замість квітів на могилу **бл.п. д-ра Теодозія Сенковського**, складають 40.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"
Ляриса і Зенон Шпони

В ПАМ'ЯТЬ... НА ЖУРНАЛ "НАШЕ ЖИТТЯ"...

В пам'ять померлого в 1989 р. сусіда **Евстахія Федіва** пересилаємо 15.00 дол. на передплату "Нашого Життя" для особи, що не може сама передплатити журналу, **Ірина і Богдан Чайківські, через 70-ий Відділ СУА**

В пам'ять нашої дорогої Мами і Бабуні **д-р Людмили Бризгун**, яка відійшла від нас 7 січня 1981 р. та в пам'ять дорогого Татка і Дідуня, який відійшов у вічність 10 лютого 1988 р. пересилаємо передплату на "Наше Життя", "Промінь" і "Жіночий Світ" для невідомих бабунь,

Оксана, Ярослав, Всеволод та Ігор Соколики

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ЗАПАСНИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Замість квітів на свіжу могилу сп.п. **Міри Сагайдак**, нашої членки, та секретарки Відділу, складаємо 100.00 дол. на **Запасний Фонд** "Нашого Життя", а мужеві інж. Левкові та синові д-ру Степанові, складаємо глибокі співчуття, **Управа та членки 33-го Відділу СУА, Парма, Огайо.**

У світлу пам'ять моєї дорогої і незабутньої мами **бл.п. Глікерії Мачук**, союзнянки та вчительки на рідних землях, пересилаю 50.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя" через 29-ий Відділ СУА, Чикаго. **Дочка, мгр Зірка Цимбаліста.**

Шановні приятелі нашого Відділу зложили на Запасний Фонд "Нашого Життя": **Орися Іванів — 20.00 дол., д-р Ольга Моцюк — 20.00 дол. і д-р Б. Мороз — 5.00 дол.** Сердечно дякуємо їм. **Управа 29-го Відділу СУА.**

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ" З РІЗНИХ НАГОД

Замість подарунку з нагоди **90-их уродин о. Володимира Кармазіна**, довголітнього пароха церкви св. Йосафата в Бетлегемі, пересилаємо на Пресовий Фонд "Нашого Життя" 90.00 дол., а Всечеснішому Отцеві Ювілятові бажаємо щедрих Божих ласк на Многі Літа, **Управа і членки 91-го Відділу в Бетлегемі, Па.**

ПОДЯКИ:

Подружжя Гейнишів складає подяку членкам 33-го Відділу за відзначення їхнього свята і з цієї нагоди передає 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя"

Сердечно дякую паням союзнянкам **17-го Відділу СУА в Маямі** за привітання з нагоди нашого 55-ліття подружого життя. З цієї нагоди складаємо 20.00 дол. на Пресовий фонд "Нашого Життя", **Люсіла і Павло Візняки**

Зеновія Кост-Голя жертвує, через 89-ий Відділ СУА в Кергонксоні, 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СТИПЕНДІЙНУ АКЦІЮ

В пам'ять моїх **Батьків, бл. п. Івана і Станислави Гребеняків та Брата бл.п. Романа**, пересилаю 2,000.00 дол. на дальше продовження стипендій моїм десятиєм студентам. Хай учаться, як є охота. Хай здобувають знання і звання, щоб було їм ліпше жити і щоб могли допомогти своїм батькам і родині. Хай Бог помагає Вам помагати іншим,

д-р Ірена Гребеняк

В пам'ять незабутнього мужа, св.п. **інж. Юліяна Охримовича**, складаю 500.00 дол. на Стипендійний Фонд СУА для наших стипендіятів, через 86-ий Відділ СУА,

Орися Охримович

Прошу ласкаво прийняти 4,000.00 дол. на потреби студуючої молоді в Полудневій Америці або в Європі через Стипендійну Акцію СУА. Ці гроші даруємо в пам'ять бл.п. **Анни Горечої.**

Оксана і Микола Яремки

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

за час від 1-го листопада до 31 грудня 1988

5,000.00 дол. — С. і В. Сливоцькі (64).

4,000.00 дол. — О. Яремко

2,030.97 дол. — Н.Н. (86)

2,000.00 дол. — д-р І. Гребеняк (99)

по 1,000.00 дол. — Е. і М. Наливайки, А. і Х. Сливоцькі, НН (70), д-р А. і Я. Гудзяки (68)

636.80 дол. — СО СУАвстралії ім. Хариті Кононенко (спонсори: А. Сардига і С. Любович);

500.00 дол. — І. Охримович (86)

450.00 дол. — С. і О. Приймаки (86)

420.00 дол. — Ю. і О. Яцусі (86)

410.00 дол. — д-р С. Стецура (33)

по 400.00 дол. — М. Залуцький, П. і Л. Дармограї, д-р В. і і. Гординські

370.00 дол. — Е. і О. Гаврилюки (22)

по 350.00 дол. — А. і Х. Козаки, д-р П. і Л. Козицькі (91), СО Союзу Українок Півд. Австралії;

по 300.00 дол. — Б. і М. Антонішини (108), А. Самофал (62), д-р Н. і Х. Баранецькі, М. і О. Гнатейки (86), Б. Принада, М. Барабах, Т. і О. Зазулі (83), Л. Палашевська; ОБ'єднання Українців Метрополії Вашингтону, Д.К.;

295.00 дол. — С. і І. Рожанковські (64)

по 250.00 дол. — Л. Іваськів, д-р Б. і Б. Худьо, Р. і А. Чорнобілі (47); М. і Р. Фідораки (91), Б. Городиський (76), Е. Блавацька, М. Мартюк-Герус (89), Н. Гуран (47), Д. і Х. Яворські, (70), П. і Л. Яціви (89), Укр. Нар. Дім (108), Укр. Фед Кредитівка в Рочестері (49), 83-ій Відділ СУА (в тому:

по 10.00 дол.: Б. Бачинська, З. Галів, Л. Кекіш, І. Куровицька, С. Косович, О. Лопатинська, О. Лаба, М. Луцик, М. Данилюк, І. Мокривська, Л. Міхалевич, К. Червоняк, Л. Черник, О. Саляк, С. Савчук, Л. Закревська, А. Рак, С. Ярема, Л. Юзенів, Я. Трембіцька, М. Ярош, М. Томоруг, Г. Оберишин; по 5.00 дол.: І. Бехтольд, Н. Савчук, Н. Дума, М. Шепарович.

260.00 дол. — Н. і М. Корчеві (91)

225.00 дол. — М. Галуска(91)

215.00 дол. — Л. Огаренко (22)

по **210.00 дол.** — І. і М. Галії (20), д-р З. і І. Михалюки (47), Л. Геромнімон (22), Б. і А. Кравчуки (86);

по **205.00 дол.** — М. Марущак (33), А. Тарнавська і І. Нич (33), А. Волошин (33), д-р М. Сагайдак (33), А. і І. Чайки (33).

по **200.00 дол.** — М. Савицька (64), 72-ий Відділ СУА, Стейтова Управа Союзу Українок в Австралії, Ліг. Кур. Кат. Жінок Монреаль, Канада (через д-р Ю. Левицького), Ю. і Д. Чорнобиль (47), д-р Р. і Л. Смики (84), І. і Л. Декайло, о. Дж. Бінковський, М. і Л. Чолгани (70), д-р П. і І. Джулі, О. Стеранка (86), Л. Брикович (через д-р Ю. Левицького), С. і Т. Ганаси (через д-р Ю. Левицького), Н.Н. (через д-р Ю. Левицького), П. Заневчук (через д-р Ю. Левицького), "Промсвіта", Канада (через д-р Ю. Левицького), Братство Укр. Кат. Канада (через д-р Ю. Левицького), М. Дозорська, К. і С. Гакбарти, М. Городинська, Марійська Дружина Канади (через д-р Ю. Левицького), Х. Ковч (47), Р. і Т. Шутери (47), М. і І. Руснаки (47), М. Крамарчук (47), д-р І. Васінчук (102), М. Іванців (102), д-р М. і І. Головаті (102), І. і О. Юрчуки (86).

по **150.00 дол.** — І. Клівак, О. Ключас (74), О. Городинський (29), Т. і Е. Гаврики (29).

125.00 дол. — О. і Н. Даниш

120.00 дол. — В. і Х. Воловодюки (86)

по **100.00 дол.** — А. Епелгейт (86), С. Щешук (74), І. Дмитерко (74).

62.00 дол. — Е. і Я. Логуш (51).

56.25 дол. — Г. і Л. Марр

по **50.00 дол.** — Я. Головацька (70), В. Михайлів (20), В. і М. Андрюки, М. Андрюк, Б. Топольницька (49), М. Яворська (33), О. Коропей, М. Кіселичник,

25.00 дол. — М. Білозор, Р. і Р. Оберлайтнери (86), М. Віршук

20.00 дол. — Д. і Л. Більовщуки (4), Б. Більшовщук (4)

10.00 дол. — О. Заремба (24)

5.00 дол. — С. і Л. Іванчуки

Щиро дякуємо

Орися Яцусь,
скарбник комісії стипендій СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МЕДИЧНИЙ ФОНД

70-ий Відділ СУА в Пассейку, Н.Дж. Пересилає на Медичний Фонд 100.00 дол., які були зібрані на похороні чоловіка членки нашого Відділу Ірени Цапар, **бл.п. Антона Цапара.**

Замість квітів на свіжу могилу незабутньої членки 74-го Відділу СУА в Чикаго **бл.п. Марії Банах,** на Фонд Медичної Допомоги зложили: **50.00 дол.** 74-ий Відділ СУА в Чикаго; **20.00 дол.** Ірена Дмитерко, скарбничка 74-го Відділу.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Катерини Моканюк,** матері нашої членки Віри Кушнір, складаємо 25.00 дол. на Медичний Фонд СУА. Родині висловлюємо щирі співчуття, **Управа і членки 119-го Відділу.**

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

203 SECOND AVENUE

NEW YORK, NEW YORK 10003

ТРИВАЛИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Зложено 500.00 дол. на Тривалий Фонд ім. інж. Евгена і Ірини Мельник

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

1700.00 дол. — Лідія Гайдучок;

1000.00 дол. — д-р Богдан і Марта Цимбалісті;

800.00 дол. — Титус і Софія Геврики;

500.00 дол. — В. Тхір; Олег і Христина Декайли;

375.00 дол. — Михайло і Теодозія Депутати;

по **250.00 дол.** — Зенон і Катерина Литвинська-Фанок, Володимир і Уляна Дячуки;

по **200.00 дол.** — Татіяна Чучман, 91-ий Відділ СУА; Bern's, Dekajlo & Castro;

120.00 дол. — Роман Ільницький;

102,50 дол. — Александер і Софія Скопи;

по **100.00 дол.** — Анна Політило, Адріан і Христина Сливочки, Віра Шумейко, Анастасія Смеречинська, д-р Роман і Ольга Дзядіві, Ада Кулик, д-р Іван Кіндрат, (весільний дарунок), Богдан і Наталія Ковалі, Микола і Дарія Лебеді, Вилліам і Пелагія Кучкуди, Теодор Гуфрей, д-р Олег Бачинський, Галина Кандюк, Бенджамин і Ольга Гайдуки, Вікторія Новотна, д-р Роман і Анна Алиськевичі, д-р Марія Савдик, д-р Андрій і Рута Ріпецькі, 28-ий Відділ СУА, 36-ий Відділ СУА;

по **92.50 дол.** — о. Зенон Злочовський, Юрій Хухра, Анна Бачинська, Володимир Маркевич, Віра Дейчаківська, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки;

72.50 дол. — Роман і Анна Королі;

67.50 дол. — Михайло і Михайлина Барани;

55.00 дол. — д-р Михайло і Джін Головаті;

по **50.00 дол.** — Анна Маркевич, о. Роман Мірчук, Михайло і Анна Кіцьо, Тарас і Ольга Гунчаки, Галина Кастрл, д-р Любомир Коцур, Стефанія Лешко, Анна Бойчук, Роман Ференцевич, Петро і Лідія Балеї, д-р Ярослав Рожанковський, д-р Рената Голод-Третяк;

по 42.50 дол. — Ігор і Люба Декайли, о. Павло Лабінський, д-р Демітріос і Дарія Кострубяки, д-р Роман Кульчицький, д-р Осип і Оксана Сливки, Мотря Кушнір, Богдан і Марія Поритки, Перл Дент, Євген і Оксана Луцькі, д-р Модест і Марія Ріпецькі, д-р Павло Джуль;

40.00 дол. — Віра Захаріясевиц;

по 32.50 дол. — Денис Кузьмович, д-р Роман Богнович, д-р Ярослав Осеретко;

30.00 дол. — Ольга Карван;

по 27.50 дол. — Антоній Колтунюк, Іван Павлов;

26.50 дол. — д-р Володимир Коропей;

по 25.00 дол. — Іван і Анна-Марія Сусли, Марта Ярош, Нестор Козбур, Тиміш Гнатейко, Софія Андрушків, д-р Осип Данко, Ричард Світлик, Марія Андрусак, Іван Чернига, Андрій і Лідія Закревські, Ірина Гладка, Ірина Буртик, Любомир і Оксана Крушельницькі, д-р Нестор Близнак, д-р Лідія Балтарович, Александер Леськів, Андрій і Таїсса Ракі, Надія Цвах, д-р Теодор і Міра Залуцькі;

24.50 дол. — д-р Осип Данко;

по 22.50 дол. — Люба Туркевич, Ростислав і Фрейда Петріви, Михайло і Александра Бобяки, Анна Секрета, Володимир Артимішин, Люба Артимішин, Василь і Анна Федораки;

по 20.00 дол. — Роман і Галина Поритки, о. Лев і Анна Любинські, Євген і Ольга Рудакевичі, Роман і Бронислава Коваліви, Катерина і Андрій Пеленські, Володимир Бойко, Надія Гафткович, Михайло і Ольга Мочули, Олена Варварів, д-р Марія Ефремов, д-р Оксана Фільварків, д-р і пані В. Віршуки, Неоніла Тершаковець, Ярослав і Ольга Городецькі, д-р і пані Богдан Мрици, д-р Роман Рак, Іванна Галапац, Дорис Борст, Семен Костів, Михайло і Ніна Сенкові, Надія Касянчук, д-р Василь Марчук, Юрій Макар, Софія Пелачик, Михайло Сипняк, о. Василь Стебельський, Василь Рудко;

по 17.50 дол. — Володимир і Дорис Соколовські, Михайло Дзвінка, Роман Винниченко, д-р Зеновія Кунцо, М.І. Коц, Ігор і Надія Загайкевичі, Анна Максимович, Неоніла Сайкевич, Петро і Людмила Дармограї, д-р Р.В. Сочинський, д-р Андрій Мацюрак, Оксана і Богдан Богославці, Роман і Лідія Процики, Лярісса Таран, д-р Александер Стрільбицький, д-р Александер Свістель, Іван і Ольга Стасюки, Яр і Ірина Моцюки, Ярослав і Ірина Падохи, Володимир Клебович, Іван і Ольга Яворські, Ольга Кекіш, Дарія Хухра, Валентина Преско, Надія Мандрусак, Олег Слюзар, Ірина Новак, Юрій і Ксеня Ключаси, Осип і Марія Лисогори, д-р Богдан Масик, Іван і Лідія Мартинці, Юрій і Христина Савицькі, Володимира Шипайло, Роман і Стефанія Старожитники, Александер і Ольга Смалі, Юлія Ковайло; Александра Волошин, Міра Мандзюк;

по 15.00 дол. — Василь і Ніна Мацьківі, Володимир і Христина Баранецькі, Віра Кліш, Іва Лісікевич, Наталія Крупська, Богдан і Марія Бойчуки;

по 12.50 дол. — Ізяслава Заяць, д-р Ірина Гребеняк, Михайло Олійник, Любомира Хома, Осип і Стефанія Порайки, Юлія Сквртнянська, М. Мирошніченко, д-р Мирон Луговий, Александра Ямрозик, Юрій Свищук, Татяна Доберчак, Ольга Чапля, Іванна Мартинець, Микола Бойчук, Зінаїда Левицька, Мирослав і Зеновія Кулиничі, Всеволод і Лідія Саленки, Евстахія Гойдиш, Петро Шиприкевич, Зеновія Воробець, Мирослава Белей, Кирило і Ірина Григоровичі, Марія Марків, Ярослав Дацьків, Варвара Бачинська, І. Юрій Зубаль, Галина Кузьминська, Сидір і Євгенія Новаківські, Михайло Мостовий, Володимир Кух, Микола Гошовський, Марія Береза, Євген Котик, Іван і Галина Коровицькі, Іван Дроздовський, Наталія Загайкевич, Роман і Анна Байляки, Стефан і Наталія Ланиш-

О'Коннелл, Емілія Панасюк, Дж. і Л. Калини, Іван Качмарик, Юрій Кравець, Преосв. єпископ Василь Лостен, Володимир Оренчук, Роман і Наталія Пазуняки, Марія Тимочко, д-р Стефан і Ірина Нічаї, д-р Стефан і Тамара Тимківі, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Яків і Марія Нестеруки, Александра Крумшин, д-р Олег і Любомира Сохани, М. Каплістий, Ольга Левицька, Богдан Бородайко, Микола і Марія Гірняки, Осип і Наталія Сигіди, Александра Воробкевич, Іван Хомяк, Марія Карман, Богдан Бурбело, д-р Ярослав і Оксана Сидораки, Микола Іванишків, Осип Фіріщак, Антон Федорович, Френк Литовінський, Михайло і Наталія Мітрінгі, Тихон Кульбіда, Остап і Урсуля Балабани, Катерина Андрушко, Ірина Кобзар, Роман і Анна Глиньскі, Юрій Колодій, Ольга Яримович, Юрій і Іванна Ліпські;

по 10.00 дол. — Володимир Горбовий, Володимир Филіпкевич, Інна Голюка, Володимир Михайлів, Андрій і Катерина Буки, Микола Хомяк, Орест і Єлисавета Сеники, Володимир і Надія Сакалюки, Євгенія Рубчак, Михайло Проценко, Михайло і Александра Юзеніви, Ярослава Салик, Дарія Дудра, д-р Марія Кознарська, Емілія Ройовська, Оксана Поритко, Галина Чорна, Христина Чорна, Анна Варчак, І. і Л. Бойко, Марія Стефанишин, Марія Піх, Богдан і Уляна Крижанівські, Христина Масюк, д-р Богдан і Урсуля Панасюки, Петро і Ірина Залиби, Софія Петеш, А. Бражник, Іван Батюк, Любомир Коханський, Михайло Березовський, Володимир Вальчук, Орест Дутка, Елса Ракетська, Стефанія Сташишин, Константин Копачинський, Климентина Шевчук, панство Андрій Шубяк, Володимир і Ядвига Черевки, Марія і Любов Папроцькі, Василь Павленко, Володимир Степанік, 27-ий Відділ США

по 7.50 дол. — Іван Яремчук, Микола Лаврин, Анна Шашко, Дарія Рудакевич, Михайло і Урсуля Куруляки, Богдан і Ірина Копитки, Зеновія Яримович, Ігор і Рома Гайди, Володимир Загайкевич, Валентина Пахолюк, д-р Мирослав і Люба Прокопи, Магдалена Квас, Іван Самійленко, Софія Бобяк, Юрій Кисілевський, Іван і Уляна Сосі, Марія Болонна, Марта і Андрій Мостовичі, Юліан Ястремський, Ольга Дубик, панство Тесаровичі, Люба Мрилоцька, Володимир і Дарія Ломницькі, д-р Іван і Наталія Макаревичі, Меланія Чолій, Марія Євсенська, Юрій Левицький, Марія Дигдалевич, Юрій Демидович, Марія Луців, Василь Сердюк, Христина Патерсон, Р. і М. Кушніри, Ірина Клісяк, Варвара Бакало, Ірина Максимюк, Оксана Салдит, Василь Могила, Віра Левицька, Оксана Волчук, Татяна Семчишин, Володимир і Розалія Ковалі, Марцін Янковський, Василь Коцур, Володимир Семеніна, Іван і Наталія Головінські, Татяна Грицина, д-р Роман і П. Смики, Марія Мулькевич, Марія Онишкевич, Теодор Королишин, Михайло Качмарчук, д-р Теофіль Соболь, Юрій Войчак, Дмитро Петрика, Роман Ференцевич, Стефан Грицеляк, д-р Юліанна Осінчук, Мирон Яросевич, Олена Кокодинська, Анна Василяшук, Марія Вальчук;

по 5.00 дол. — Наталія Дубик, д-р Юрій і Арета Барановські, Марія Вислоцька, Юліана Антоненко, Володимир Федик, О. Гоевич, Ірина і Роман Ходани, Анна Северин, Павла Слободян, Френк і Галина Затонські, Александра Салик, Л.А. Долинська, Лев Шанковський, В. Лозницький, Галина Мартинюк, Лев Ломиш, Рената Оларчук, Марія Турко, Орест і Марта Кебали, Петро і Ольга Гурські, Іван Федінішин, о. Юрій Добицький; Катерина Кедровська;

3.00 дол. — Павла Лодинська;

Просимо прізвища писати друкованими літерами в обох мовах.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ФАЛИНА ЛЮБІНЕЦЬКА-КУЛЬЧИЦЬКА

Фалина Любінецька-Кульчицька, довголітня Союзнянка, член 56 Відділу та пресова референтка Округи Дітройту в роках 1985-87, відійшла у засвіти дня 10 жовтня 1988 р. на 85-му році життя. Похоронено її 22 жовтня з церкви Непорочного Зачаття на цвинтарі Мт. Олівет.

Покійна Фалина походила зі священничої родини на Рогатичщині. Закінчила гімназію сестер Василіянок у Львові, опісля була студенткою Українського Тайного Університету, а від 1925 р. студіювала на польському університеті у Львові гуманістичні науки та закінчила їх ступенем магістра. Перша її учительська посада була в гімназії Рідної Школи в Тернополі, та після двох років переїхала до Станіславова на учительську практику в державній гімназії, завершуючи її учительськими іспитами. Тоді вернулася до Львова і там учила до вибуху Другої світової війни в гімназії сестер Василіянок і ліцею Ревізійного Союзу. Під час першої большевицької окупації була викладачем Педагогічного Інституту у Львові, а під час німецької працювала у відділі суспільної опіки Українського Центрального Комітету.

Свою мандрівку з рідної Землі почала в березні 1944 року через Кри-

ницю, Словаччину, Відень, з якого вдалося виїхати щойно в 1946 р. Відтак учила у Берхтесгадені, в таборній гімназії, та перейшла курс англійської мови, що уможливило їй працювати в канадським консульстві у Мюнхені.

До Америки переїхала у 1949 р. та поселилася в Дітройті. Влаштувалася на працю як рентгенологічний технік, але всі вільні від праці хвилини посвячувала громадській діяльності. Тому що ще від гімназійних часів Фалина активізувалася в Пласті (я їй собі пригадує як члена булави на таборі на Соколи біля Підлютого), тож не диво, що після приїзду до Америки включилася, в першу чергу, в організаційну працю дітройтської Станиці. Займала пост кошової, опісля стала референткою вишколу.

Крім Пласту, якому присвячувала найбільше свого часу, Фалина займалася теж організацією Школи Українознавства, у ній учила та зорганізувала вишкіл для нових учителів, як рівнож була інспекторкою Шкільної Ради УККА.

Однак чи не найбільше пам'ятати мемо Фалину Любінецьку-Кульчицьку з її численних дописів на виховні теми, чи то в Галичині, чи в Америці. Молодь завжди лежала їй на серці. Вона шукала розв'язки, як запобігти скорій асиміляції, як виховувати та зберігати від злого впливу довкілля. Слід зазначити, що в тих статтях не знаходилися ні застарілі погляди, ні надто фантастичні, навпаки, Фалина розуміла сучасність і підходила до справ реалістично. Кожна стаття була передумана, опрацьована, написана зі справжнім журналістичним хистом та переконливо.

У Союзі Українок Фалина Кульчицька займала пост пресової референтки, з якого дуже вміло вив'язувалася. За свою статтю у Конвенційній Книзі одержала велике признание. Та недуга й недомагання не дозволили їй продовжувати свою працю в нашій Окрузі.

Хоч Фалина Кульчицька не піддавалася недузі, проте коротко перед смертю пороздавала свій маєток "ще теплою рукою", як сама висловилася, на громадські установи, для яких ціле своє життя трудилася. І так наші рідні цінних людей знову прорідилися... Але українська громада довго пам'ятатиме цю скромну, маленьку ростом, але велику духом людину — Фалину Любінецьку-Кульчицьку.

Орися Лончина

Упокоїлася в Бозі **бл.п. Марія Міллер**, довголітня членка 5-го Відділу СУА, на 96-му році трудлюбивого життя.

Покійна народилася на Україні, біля Дрогобича. До Америки приїхала 1907 року і замешкала в Мізурі, а до дітройту перенеслася з чоловіком у 1920 році. Мали дві доньки і дали їм гарне виховання. Покійна крім СУА належала до Золотого Хреста і до Товариства Просвіта. Була жертвенна на церковні і громадські цілі. Залишила в глибокому смутку доньок і внуків.

Членки Відділу взяли участь у похоронних відправах, а замість квітів на свіжу могилу покійної зложили 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Нехай американська земля буде їй легкою, а пам'ять про покійну нехай лишиться між нами.

Управа і членки
5-го Відділу СУА в Дітройті

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що відійшла у вічність бл.п. **Доротей Морозовська**, довголітня членка 5-го Відділу СУА, на 86-му році життя. Покійна народилася на Україні. До Америки приїхала в молодому віці і разом з чоловіком замешкали у Дітройті. Залишила у глибокому смутку сина з родиною.

Членки Відділу відпровадили покійну на вічний спочинок на цвинтар Монт Олівет, а замість квітів на свіжу могилу покійної зложили 35.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Не-хай американська земля буде їй легкою.

Управа і членки
5-го Відділу СУА в Дітройті

ТЮТЬКО

ОЛЯ ГАЄЦЬКА

Марчик дуже любить пташок. Вліті він слухає, як вони щебечуть та збирають черв'ячки й маленькі комашки в траві, або, коли мама не бачить, обскубують зелену городину. Але які ж вони бідні, ті маленькі, полохливі Божі сотворіння пізньою осінню і взимі. Марчик знає, що деякі з них відлітають до теплих країв і навіть знає, як вони називаються, бо вуйко Ромко пояснив йому і показував на образках у книжці. Для тих, що залишаються зимувати, вуйко зробив хатку. Коли город і все довкруги покрите білим сніговим пухом — до хатки прилітають горобчики, щиглики, шпаки і синьопері горді красуні-сойки, які зовсім не знають як поводитися у пташачій харчівні, бо нечемно відпихають всіх малих пташок загортаючи все зерно для себе. Але найбільше припав Марчикові до серця малий щиглик, якого мама назвала "Тютько", бо коли він голодний, то кричить: тю, тю, тю. Тютько чемно чекає і коли вже всі птахи попоїли, сідає сам і помалу дзьобає решту. Тютько має шапочку і ковнірець з червоного пір'я. Марчик щоранку поки піде до школи, збирає всі округлини хліба зі стола і виносить Тютькові. Одного ранку Марчик побачив крізь вікно, як Тютько сидів під стовпиком біля пташачої хатки і жалібно квилів. Марчик теж з жалю заплакав. Тато, який спішився до праці, вийшов на двір а з ним вуйко Ромко. Вони побачили, що Тютько не може піднятися вгору, бо має перебите крильце. Вуйко Ромко обережно підняв перелякану пташину й поклав її до хатки, щоби розбишака Тім — сусідський кіт його не впіймав.

Щоранку Марчик вибігав до хатки, приносив Тютькові свіжі округлини і воду. Другі пташки його теж доглядали і навіть та "розбійниця" сойка не торкала його. Проминуло кілька днів. Марчик, повертаючись зі школи, прибіг здивований до мами, бо Тютька в хатці не було. — Крильце загоїлося і він певно полетів до свого гніздечка, — сказала мама. — Чи я пізнаю його та чи він повернеться до нас? — журився Марчик, заглядаючи кожного ранку крізь вікно, але Тютька в червоній шапочці не було.

Проминуло кілька тижнів і Марчик почув, як хтось легенько стукає до вікна. Швиденько вискочив з ліжка і побачив пташка в червоній шапочці та з червоною ниткою на ніжці, що сидів на дереві під вікном. — Тютько, Тютько! — закричав зраділий Марчик, а мама потвердила: — Так, Марчику, це твій Тютько. Вуйко Ромко прив'язав йому червону ниточку до ніжки, коли він був поранений, щоби ти його пізнав. Він прийшов тобі подякувати за все, що ти для нього зробив.

ПІСНЯ ПРО БІЛОЧКУ

Легконога білочко, уважай,
З дерева на дерево не стрибай!

Можеш поховзнутися на сучку,
Та й зламаєш ніженьку у садку.

Тож до кого вийдемо у садок?
Хто натрусить яблuchок з яблуньок?

А білочка весело: "Ой, ні, ні!
В мене ніжки жилаві та й міцні.

Попелястий хвостик мій — легкопад,
Можу перескочити весь ваш сад!"

ПІСНЯ ПРО ЛИСИЧКУ

Йшла Лисичка через яр, через яр —
Продавати Півника — на базар, на базар.

Стрінув Лиску сірий Вовк, хижий Вовк,
Він голівку їй погриз, ще й потовк.

У лікарню три Осли, три Осли
Ту Лисичку відвезли, відвезли.

Доктор сірий Журавель, Журавель
Зробив ліки з конопель, з конопель.

І Лисичка ожила, ожила,
Як ті ліки прийняла, прийняла.

І тоді знов через яр, через яр
Повернулась на базар, на базар.

ВАСИЛЬ ДУБИНА ("БЛАКИТНІ ХМАРИНКИ")

Співати на мільодію пісні: "ОЙ ХОДИЛА ДІВЧИНА
БЕРІЖКОМ".

Одного разу взявся заяць про те думати, що ніхто його не боїться, що ніхто від нього не втікає, а сам від усіх утікає: і від ведмедя, і від вовка, і від лисиці, і від орла, і від чоловіка — від усіх.

Та зажурився тяжко та й каже: "От піду та утоплюся".

Та й побіг. — Біжить, біжить, не озираючись. Прибіга над воду, тільки хотів топитися, а жаба на березі сиділа та хлюп у річку!...

Зрадів тоді заяць:

"Ні не буду топитися: є й таке, що й мене лякається!"

Народна байка.

ОЛЯ ГАЄЦЬКА

ГОТОВИЙ ДОПОМОГТИ

З неба впав срібlistий сніг
І не видно вже доріг.
Тато авто розгріває
І з гаражу виїжджає.

Ані взад — ані вперед
Під снігом іскриться лід.
Тато справу в місті має,
Що робити — він не знає!

З саночками з-поза хати
Вибіг Данко і до тата:
— Я тебе по тім сніжку
Саночками підвезу!

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невірливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

**Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою із членством СУА, що 1 червня 1988 р. упокоїлась в Бозі членка 26-го Відділу СУА бл.п. **Анна Филипів з дому Віслоцька**, проживши 88 років. Покійна народилася 11 березня 1900 року у Вітковицах (Чехословаччина). Виростала у Львові, де і закінчила семінарію сестер Василіянок. Маючи чудовий голос сопрано, співала і була солісткою львівських церковних і світських хорів. Вийшла заміж за Петра Филипова, з яким виховала 2 синів, які теж були музикальними. Син Ярослав був диригентом хору при церкві НЗПДМ в Гемтремку. Обидва сини, Ярослав і Левко, померли в молодому віці, що дуже відбилось на здоров'ю покійної. Поки сили їй дозволили, старалась жертвувати на різні цілі, брати участь в праці для свого народу. Родина, СУА, Рідна Школа і церква — були її життям.

Покійна залишила в глибокому смутку синову, одного внука і внучку та 3 правнуки.

Членки 26-го Відділу СУА відправили тіло покійної з прапорами і відзнаками до церкви НЗПДМ в

Гемтремку, а відтак на цвинтар Монт Олівет. На цвинтарі покійну прощала голова 26-го Відділу Катерина Кобаса. Спи, дорога союзянка, і нехай американська земля буде тобі легкою.

**Управа і членки
26-го Відділу СУА**

Докінчення: СВІТЛИЧКА 61 ВІД.

мували віршик "Маю два очка" (С. Кузьменко). Діти опісля марширували з інструментами враз з учителькою. По програмі учителька О. Станько роздала дітям свідоцтва, а кожній дитині дала від себе даруночок. Батьки дітей вручили учительці квіти і дарунок. На закінчення подано усім молоко або каву і домашнє печиво.

Управа 61-го Відділу проявляє себе також у іншій виховній діяльності. Голова Відділу Тереня Ракоча займається продажем дитячої літератури, платівок і касет награних для дітей. Їх продається під час кожнорічного базару, під час "Дня Союзянки" Округи СУА Н.Дж., на сходинах Відділу або безпосередньо у голови Відділу.

У 1988-1989 р. світличка знову діє. Учительками є Іляна Паславська і Оксана Станько.

**Оксана Станько
8/30/1988 р.**

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокє число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

©Copyright 1989 Ukrainian Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

U.S. POSTAL SERVICE
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
Required by 39 U.S.C. 3685

1A. Title of Publication <p align="center">OUR LIFE</p>	1B. PUBLICATION NO. <table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">6</td> <td style="text-align: center;">6</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> </table>	4	1	4	6	6	0	2. Date of Filing <p align="center">AUG. 31, 1988</p>
4	1	4	6	6	0			
3. Frequency of Issue <p align="center">MONTHLY EXC. AUGUST</p>	3A. No. of Issues Published Annually <p align="center">11</p>	3B. Annual Subscription Price <p align="center">\$ 15.00</p>						
4. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State and ZIP+4 Code) (Not printer) <p>UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA 108 2nd AVE. NEW YORK, N.Y. 10003</p>								
5. Complete Mailing Address of the Headquarters of General Business Offices of the Publisher (Not printer) <p>UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA 108 2nd AVE. NEW YORK, N.Y. 10003</p>								
6. Full Names and Complete Mailing Address of Publisher, Editor, and Managing Editor (The name MUST NOT be blank) Publisher (Name and Complete Mailing Address) <p>UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA 108 2nd AVE NEW YORK, N.Y. 10003</p>								
Editor (Name and Complete Mailing Address) <p>ULANA LUBOVYCH 108 SECOND AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10003</p>								
Managing Editor (Name and Complete Mailing Address) <p>UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA</p>								

7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Item must be completed.)

Full Name	Complete Mailing Address
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA INC.	108 SECOND AVENUE NEW YORK, N.Y. 10003

8. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities (If there are none, so state)

Full Name	Complete Mailing Address

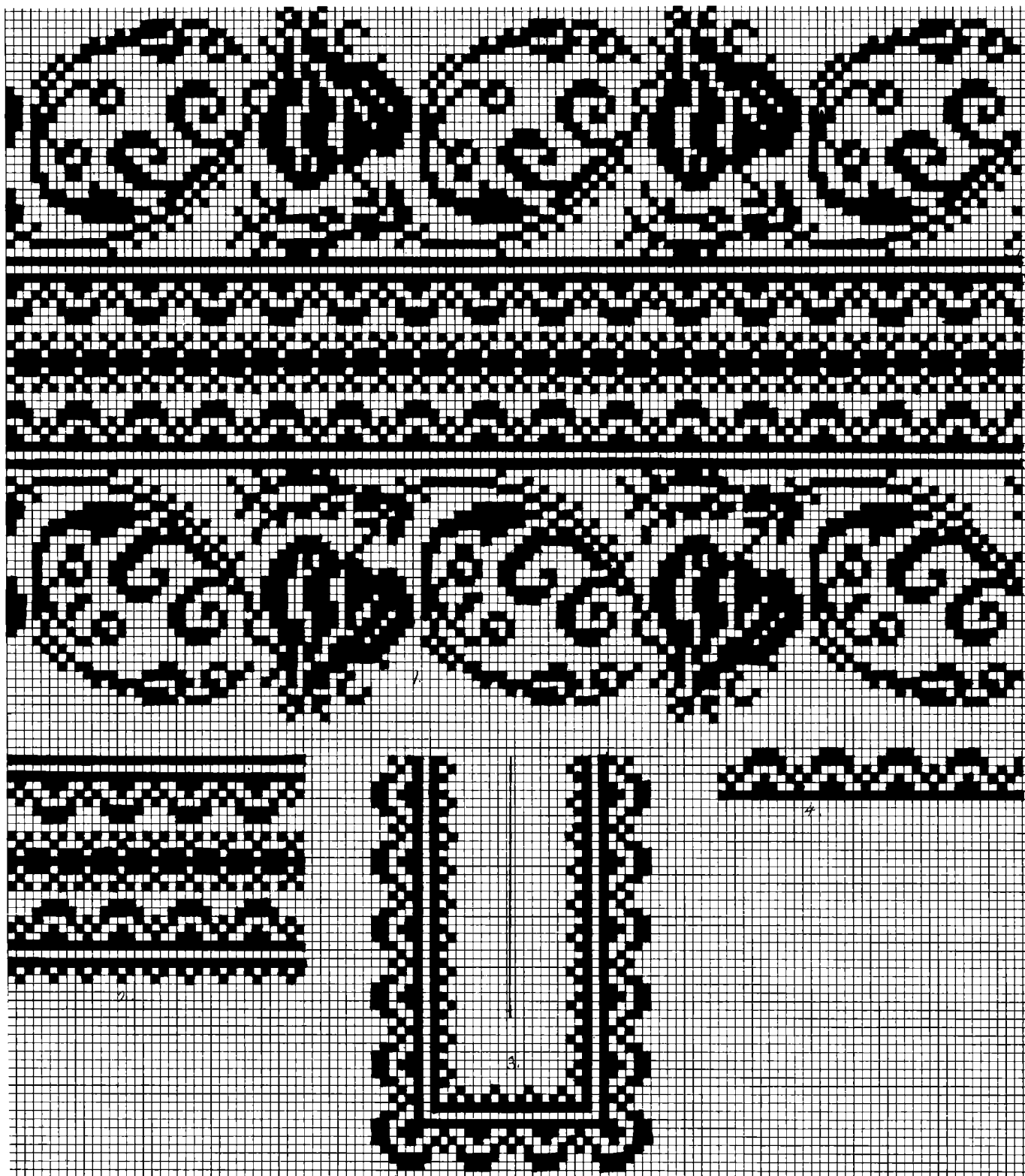
9. For Completion by Nonprofit Organizations Authorized to Mail at Special Rates (IMM Form 423.12 only)
 The purpose, function, and nonprofit status of the organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)

(1) Has Not Changed During Preceding 12 Months   (2) Has Changed During Preceding 12 Months   (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)

10. Extent and Nature of Circulation <i>(See instructions on reverse side)</i>	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
A. Total No. Copies (Net Press Run)	4100	4100
B. Paid and/or Requested Circulation		
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	50	50
2. Mail Subscription (Paid and/or requested)	3800	3800
C. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 10B1 and 10B2)	3850	3850
D. Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means (Samples, complimentary, and other free copies)	110	110
E. Total Distribution (Sum of C and D)	3960	3960
F. Copies Not Distributed		
1. Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	140	140
2. Return from News Agents	none	none
G. TOTAL (Sum of E, F1 and 2—should equal net press run shown in A)	4100	4100

11. I certify that the statements made by me above are correct and complete

Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager or Owner
Ulana Lubovych, editor

Взір на блузку з колекції Музею Ліги Українських Католицьких Жінок в Торонто, Канада. Село Корчмин б. Рави Руської, Галичина. Початок ХХ ст.

1. Вставка, 2. Манжети, 3. Пазуха. 4. Листва навколо шиї. Вишивати чорними нитками. Композиція та рисунок Ольги Трачук.

Blouse design from the collection of the League of Ukrainian Catholic Women in Toronto, Canada. The blouse is from Korchmen village, near Rava Ruska, Halychyna. Beginning of the 20th century.

1. Vstavka (shouldre inset), 2. Cuffs, 3. Gusset, 4. Embroidered neck band.

Embroider with black thread. Compisition and drawing by Olha Trachuk.